

РЕШЕНИЕ

№ 4972

гр. София, 21.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 22 състав,
в публично заседание на 23.06.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Десислава Корнезова

при участието на секретаря Илияна Тодорова и при участието на прокурора Десислава Кайнакчиева, като разгледа дело номер **8264** по описа за **2018** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 54, ал. 1 и ал. 4, т. 1 и т. 3 от Закона за държавните помощи /ЗДП/.

Образувано е по искова молба на „У. Е. У. Кфт” /W. A. H. Kft./, с която:

1. По реда на чл. 54, ал. 1 от ЗДП се оспорва акт за предоставяне на държавна помощ, включващ писмен акт - Споразумение от 21.07.2009 г. между „БЪЛГАРИЯ ЕР” АД и „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ” ЕАД за разсрочено и отсрочено заплащане на летищни такси, както и действия на министър на транспорта и съобщенията и „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ” ЕАД по приемането на погасителен план за плащане на просрочени задължения за летищни такси, предложен от „БЪЛГАРИЯ ЕР” АД с писмо вх. № 100-6639/17.04.2015 г., и бездействия - неизвършването на навременни, адекватни и ефективни действия по обезпечаване и събиране на вземанията за летищни такси, дължими от „БЪЛГАРИЯ ЕР” АД. Сочи приложимост на разпоредбата на чл. 60, т. 2 ЗПД.

2. Предявен е иск с правно основание чл. 54, ал. 4, т. 1 от ЗДП – за преустановяване на предоставянето на неправомерна държавна помощ /чл. 60, т. 2 ЗПД/.

3. Предявен е иск с правно основание чл. 54, ал. 4, т. 3 от ЗДП – за възстановяване на получената неправомерно държавна помощ, вкл. за заплащане на лихва за неправомерност /чл. 60, т. 4 ЗДП/.

Изложени са доводи за наличието на конкуренция между въздушните превозвачи в рамките на Единния европейски авиационен пазар, по въздушните маршрути до и от

Летище С.. Конкретизира подробно функциите на Летище С. при събирането на летищни такси. Акцентира върху финансовите проблеми, които имат „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД и „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД в периода 2008 г. – 2016 г. Твърди се, че „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД не е заплатило в срок дължимите от него летищни такси – същите били разсрочени, съответно са предмет на предложен от длъжника погасителен план. От друга страна, останалите въздушни превозвачи, включително и оспорващият, е трябвало да заплащат в срок своите задължения за летищни такси. По този начин Република България, чрез „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД и министъра на транспорта и съобщенията, /администратори на помощта по смисъла на чл. 9 ЗДП/, е предоставила на „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД /получател на помощта по смисъла на чл. 20 ЗДП/ неправомерна държавна помощ, доколкото за тази държавна помощ не е било предварително поискано и получено разрешение на Европейската комисия. Акцентира се върху обстоятелството, че спрямо „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД са издадени ненавременни актове за публични държавни вземания, в които финансовият директор на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД не е включил разпореждане за предварителното им изпълнение въпреки лошото финансово състояние. Сочи се, че „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД и министърът на транспорта и съобщенията не са поискали обезпечения като условие за разсрочване на задълженията, не са предприели действията, необходими за налагане на обезпечителни мерки върху имуществото на „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД за обезпечаване на натрупаните вземания за летищни такси, дължими от дружеството. Твърди се, че българските органи демонстрират и продължават да демонстрират продължителна толерантност към систематичното и трайно неплащане от „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД на дължимите от него летищни такси, при което на последното е позволено да продължи дейността си като въздушен превозвач без налагането на каквито и да е било принудителни административни мерки или други ограничения в резултат на това неплащане. Извършен бил одит на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД от Сметната палата, в който се формулирал извод за наличието на недостатъци при финансовото управление на дружеството. Извън горните фактически твърдения, оспорващият обобщава, че Република България не е уведомила Европейската комисия за процесната помощ, съответно – тя не се е произнесла. Правомерността на помощта зависела от това дали същата е предоставена преди или след разрешение на Европейската комисия /чл. 108, § 3 ДФЕС/, а съвместимостта на помощта от вътрешния пазар – от евентуалното наличие на условия по § 2 и § 3 на чл. 107 ДФЕС /съвместимостта на помощта се преценявала от ЕК/. Коментирано е известието на ЕК относно прилагането на законодателството за държавната помощ от националните съдилища, в което се сочи, че последните разполагат не само с компетентност, но и със задължение да преценяват, правомерността/неправомерността на държавната помощ, т.е. дали е предоставена държавна помощ преди положителното решение на ЕК за нейното разрешаване. ЕК можела единствено да установи съвместимостта на приложените мерки за помощ с общия пазар, която оценка е нейно изключително правомощие. С цел изясняване предмета на спора са посочени дефинициите на понятията „летищна администрация“, „летищен оператор“, „въздушен превозвач“, „ползвател на летище“, „летищни такси“, като е уточнено, че последното представлява публично държавно вземане по чл. 162, ал. 2, т. 3 ДОПК във връзка с чл. 120, ал. 1 от Закона за гражданското въздухоплаване /З./.

В процесния случай било налице предоставяне на държавна помощ от страна на Република България в полза на „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД въпреки непогасения дълг.

„ЛЕТИЩЕ СОФИЯ” ЕАД, с едноличен собственик на капитала – Българската държава, събиращо летищните такси от името и за сметка на Министерството на транспорта и съобщенията /Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация“/, т.е. титуляр на вземанията не е „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ” ЕАД, което единствено ги събира, но не отчита като свой приход. Всяко поведение по събиране/несъбиране на натрупани задължения за летищни такси, така и за сключването на споразумения за разсрочване/приемане на предложен от длъжника погасителен план за такива задължения било относимо към държавата, т.е. касаело държавни ресурси. В съответствие с практиката на СЕС държавата е приела ad hoc положителни мерки, облагодетелстващи конкретно предприятие, т.е. проявила е „избирателност“, сравнима с действията ѝ по отношение на други авиокомпании с просрочени вземания за летищни такси. Предоставено било икономическо предимство на „БЪЛГАРИЯ ЕР” АД, а кредитният риск за държавата /риск от неплащане и влошаване състоянието на длъжника в бъдещ момент/ се е реализирал чрез разсрочването от 2009 г. и 2015 г. Отделно от това, лихви или неустойки за забавено плащане, дължими в замяна на предоставени щедри условия за плащане, не могат да елиминират предимството, получено от съответното предприятие. Допълва се към горното, че поведението на Република България не отговаряло на поведението на частен кредитор в аналогична ситуация. Предоставянето на помощ в сектор, който се характеризира с интензивна конкуренция, какъвто е пазарът на въздушните превози, увреждал или най-малкото пораждал риск от увреждане на конкуренцията. Предоставяло се значително предимство при ценообразуването, което имало за резултат загуба на трафик от конкурентите в посока на подпомаганото от държавата „БЪЛГАРИЯ ЕР” АД или принуждаването на конкурентите да намаляват цените на своите билети, без да се ползват от облагата на такава помощ. Несъбирането на дължимите летищни такси засягало не само международната конкуренция, но и качеството на услугите и инфраструктурата на Летище С.. Мотивиран е правният интерес на оспорващия, доколкото националните съдилища били длъжни да защитават правата на частните лица при нарушение на задължението за уведомяване на ЕК относно планираната държавна помощ, съответно – на задължението за отлагане, т.е. помощта да не бъде предоставена, докато не бъде разрешена от ЕК. Моли се, освен отмяна на акта за предоставяне на неправомерна държавна помощ, да бъдат предприети ефективни действия за обезпечаване и принудително събиране на всички задължения за летищни такси, натрупани от „БЪЛГАРИЯ ЕР” АД, съответно – последното незабавно да ги заплати на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ” ЕАД в пълен размер. Моли пълното възстановяване на неправомерната държавна помощ и заплащане на лихвата за неправомерност за периода от деня, в който неправомерната помощ е предоставена на разположение на получателя, до датата на нейното пълно и ефективно възстановяване /чл. 61, ал. 1 ЗДП/.

В съдебно заседание оспорващият - „У. Е. У. Кфт”, редовно призован, чрез процесуалния си представител адв. П. Й., поддържа исковата претенция. В продължение на 10 години „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ” ЕАД е допуснало да се натрупат задължения за неплатени летищни такси от „БЪЛГАРИЯ ЕР” АД в размер на главница над 35 млн. лева. Не били предприети всички необходими действия за ефективно събиране на незаплатените летищни такси, като действията на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ” ЕАД се изразяват в крайна сметка в издаването на два незаконосъобразни акта. Нито една авиационна компания не се е ползвала с такава толерантност, поради

което е налице икономическо предимство за „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД, както и всички други предпоставки за наличие на неправомерна държавна помощ. Акцентира върху обстоятелството, че произнасянето на Европейската комисия не е по същество, като не е разрешен въпросът за наличието или липсата на държавна помощ. Претендира разности по списък по чл.80 ГПК. Прави възражение за прекомерност на адвокатския хонорар, претендиран от процесуалните представители на „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД и „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД. Постъпили са писмени бележки, в които се обобщават горните твърдения и искания.

Ответникът – министър на транспорта и съобщенията, редовно уведомен, чрез процесуалния си представител, поддържа изложеното в отговора по исковата молба. Конкретизира, че не били налице предпоставките по чл. 107, § 1 ДФЕС, с които вероятни мотиви Европейската комисия е прекратила производството по жалбата на оспорващия относно наличието на държавна помощ. Не съществувал нито акт, нито действие или бездействие от страна на министъра на транспорта и съобщенията, които да създават селективно предимство по отношение на „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД. Липсвало конкретно дължимо, но неосъществено поведение в кръга на неговите правомощия, защото определянето на размера на таксите, начисляването и събирането им било от компетентността на летищния оператор. Моли исковете да бъдат отхвърлени. Прави възражение за прекомерност на адвокатския хонорар. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

В отговора се излагат твърдения за неоснователност на исковата молба. Твърди, че не били изпълнени всички предпоставки за прилагането на мярка за държавна помощ по чл. 107, § 1 ДФЕС, а именно: разглежданото поведение да се асоциира с държавата, съответно с държавен ресурс /1./; мярката да е насочена към определени предприятия /2./; избирателност, селективност и да предоставя икономическо предимство на бенефициерите /3./; както и това да води до нарушаване или застрашаване на конкуренцията и засягане на търговията между държавите членки /4./ „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД предприемало съответните действия спрямо „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД за събиране на дължимите суми и лихвите за забава от момента, в който те ставали изискуеми, при спазване на давностните срокове. За „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД не съществувало икономическо предимство, задълженията за заплащане на начислените му летищни такси не били отпаднали, нито било налице опрощаване на която и да е част от неговия дълг.

Не било давано разрешение от министъра на финансите за разсрочване или отсрочване на задълженията, при което да си променя техният падеж в полза на авиопревозвача. Твърди се, че въз основа на Споразумението от 21.07.2009 г. между „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД и „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД авиопревозвачът се задължава да изплати на вноски просрочените задължения към 30.06.2009 г. ведно с лихвата за забава, като приложение не намирала глава 22 от ДОПК, вкл. чл. 183, ал. 3 ДОПК. Споразумението се прилагало до 2013 г., след което летищният оператор предприел действия по принудително събиране на дължимите суми. Посочва, че извън установените и предявени вземания, част от които „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД е платило доброволно, за периода от 31.05.2012 г. до 15.12.2014 г. за същото това дружество се констатират нови задължения, поради което се предприемат действия за тяхното доброволно изпълнение и съставянето на погасителен план за това.

Поетият ангажимент е до края на 2021 г., но се изпълнява до края на 2016 г., последица от което е предприемането от страна на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД на

действия по принудително събиране на вземанията. Посочено е заплащане на задълженията по два акта за установяване на публично държавно вземане /АУПДВ/, представляващи лихви за забава, като е спазено изискването това да следва погасяването на задължението за начислените летищни такси. Коментирани са спорове относно фактурирани задължения за летищни такси в периода от 2014 г. до 2016 г. и 2017 г. В този смисъл не било налице нито намаляване на оперативните разходи на един конкурент, нито отлагане /или на практика „отпадане“/ на задължения на „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД. Акцентираща се върху това, че правилата за начисляване и събиране на летищни такси за ползване на летищата за обществено ползване в Република България, вкл. и Летище С., са нормативно установени и се прилагат спрямо всички въздушни превозвачи, опериращи на тях. Спазена била процедурата по издаване на АУПДВ, някои от които превозвачът не бил оспорил, влезли са в законна сила, предадени на публичен изпълнител за принудително събиране и задълженията по тях били изцяло погасени. По отношение на оспорените АУПДВ посочва, че били предмет на висящи съдебни производства, поради което не могат да бъдат принудително събрани до окончателното произнесяне от съда. Въз основа на постановена по конкретен казус съдебна практика формира извод за липсата на основание да бъде допуснато предварително изпълнение на АУПДВ, което било възможно при ревизионните актове. Споразумението и погасителният план, посочени по-горе, не представляват разрешение по смисъла на чл. 183, ал. 1 ДОПК, като и в двата случая длъжникът продължава да търпи негативните последици от своята забава – заплащането на лихви.

Сочи, че отсрочването и разсрочването на публични задължения били допустими от закона възможности за всяко лице. На преценката на летищния оператор за всеки конкретен случай било поискването на обезпечение за съответните вземания. Като форма на обезпечение би могло да се разглежда и авансовото плащане на летищни такси. Налагането на обезпечителни мерки върху имуществото на длъжника не се изисквало поради успешното провеждане на изпълнителните производства по всички влезли в сила АУПДВ.

Оспорва се предоставянето на икономическо предимство на „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД, изразяващо се в ползването на преференциални кредитни условия за плащане на начислените летищни такси за ползване на Летище С.. Уговарянето на доброволно изпълнение обуславяло единствено предвидимост в отношенията между авиопревозвача и „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, но това не променяло просрочеността и изискуемостта на задълженията, съответно – начисляването на лихви за забава. Посочва се, че летищният оператор е взел под внимание различни фактори при събирането на вземанията си - „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД е основен негов клиент и формира значителна част от трафика, същото не можело да се квалифицира като предприятие в затруднено положение, за разлика от самия летищен оператор, който бил подложен на сериозни финансови затруднения. Конкретизира, че поради специфичния характер на летищните такси от тях не се формира счетоводна печалба, но на практика приходите от тях участват в парични потоци, които се управляват и с които разполага летищният оператор. Уточнено е, че собственият капитал на „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД в периода от 2008 г. до 2016 г. многократно надвишавал изискуемия и той продължавал да изпълнява своите текущи и потенциални плащания. Неоснователни и недоказани били твърденията на оспорващия, че в резултат на допълнителни парични средства, които има на разположение /неизплатени на

„ЛЕТИЩЕ СОФИЯ” ЕАД/ „БЪЛГАРИЯ ЕР” АД е имала и има възможността допълнително да развива дейността си /маршрутна мрежа, допълнителни самолети и други/, с парични средства, които е трябвало да бъдат използвани за плащане на летищни такси през съответните периоди. Моли исковите на „У. Е. У. Кфт” да бъдат отхвърлени. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Ответникът – „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, редовно уведомен, чрез процесуалния си представител адв. А. В., моли исковите да бъдат отхвърлени по съображенията, изложени в отговора на исковата молба и становищата по делото. Счита, че искът е изцяло недопустим, тъй като се касае за процесуални норми, които не преуреждат правоотношения за минал период. Отделно от това, „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ” ЕАД, независимо че е дружество с държавно участие, то е субект по Търговския закон, т.е. всички действия, които извършва са подчинени на гражданския оборот. На дружеството са възложени специфични административни функции по установяване на публични държавни вземания за летищни такси, като по закон то установява и събира летищни такси единствено, когато те са платени доброволно. Твърди, че е недопустимо да бъде вменено като задължение да предприема принудителни мерки за събиране на летищни такси. Претендира разноси по списък по чл. 80 ГПК. Прави възражение за прекомерност на адвокатския хонорар.

В отговора се въвеждат твърдения за недопустимост на оспорването, тъй като не е получател на помощта, нито е администратор по смисъла на чл. 9 ЗДП. Към датата на подаване на исковата молба са изтекли предвидените в АПК срокове за оспорване на споразумението от 21.07.2009 г., сключено между „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД и „БЪЛГАРИЯ ЕР” АД. Сочи, че „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД не следва да търпи неблагоприятни последици от прилагането на закон, който не е бил в сила по време, когато се твърди, че са осъществени фактическите състави на предоставяне на държавна помощ. По отношение на споразумението конкретизира, че то представлява спогодба между кредитор и длъжник относно техни парични взаимоотношения, която има за цел да уреди и събере по доброволен ред съществуващите вземания на кредитора. Същевременно се държи сметка за това събирането на вземането да не доведе до ликвидирание или утежняване положението на длъжника, така че да се стигне до ситуация, в която не съществува длъжник и имущество, от което кредиторът да се удовлетвори. Отбелязва, че писмото на министъра на финансите от 15.07.2009 г. не представлява разрешение за отсрочване и разсрочване на задълженията за летищните такси, а становище относно характера на вземанията по тях – публични или частни. Споразумението било изпълнявано до 2013 г., след което е издаден АУПДВ. Представен е план за доброволно погасяване на

задълженията на „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД, т.е. предмет на този план са изискуеми, вече дължими вземания, като не се променя по никакъв начин настъпилият им падеж, размер или лихва за забава към датата на плащането им. Планът се изпълнявал до 2016 г., след което е издаден АУПДВ. Конкретизирано е, че върху задълженията по споразумението и погасителния план се начислява законна лихва за забава в размер, по-висок от размера на лихвата, предвиден при отсрочване и разсрочване по реда на ДОПК.

Предоставената от закона възможност за изпълнение на задължение на части не съдържа селективност по отношение на отделни длъжници и в този смисъл не попада в обхвата на разпоредбата на чл. 107, § 1 ДФЕС. По отношение на АУПДВ сочи, че същите са издавани непосредствено след преустановяване погасяването на задълженията по доброволен ред от длъжника и изчерпване на всички способности за доброволно уреждане на вземанията за летищни такси. Доброволният ред за събиране на дадено вземане се предпочитал от всички кредитори, тъй като по този начин те избягва извършването на разноски за събирането на вземането, а и много често при принудително събиране на вземания невъзможността на длъжника да ги погаси води до ликвидация или обявяването му в несъстоятелност, в резултат на което кредиторът загубва както длъжника си, така и вземането. Не били налице предпоставките за прилагане на института „предварително изпълнение“ на акта, поради което и невключването на подобно разпореждане не можело да се третира като предимство за един от участниците на даден пазар и предоставяне на същия този участник на неправомерна държавна помощ. „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД не е извършило действия за налагане на обезпечителни мерки поради това, че се ползва с привилегия от по-висока степен по чл. 136, ал. 1, т. 6 ЗЗД, както и поради това, че публичният изпълнител към НАП по чл. 163, ал. 3 ДОПК разполага с възможността да налага запори и други мерки с цел гарантиране събирането на публичните вземания и удовлетворяване на държавата като кредитор. „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД било единствено летищна администрация и летищен оператор, в които качества не можело да издава принудителни административни мерки, нито да налага санкции, с които да ограничава търговската дейност на който и да е било участник на пазара, като за него съществувало задължение да допуска всички желаещи авиокомпании да оперират на Летище С..

Макар и като търговско дружество, с едноличен собственик на капитал – М., то не е регулаторен орган.

На него не можело да бъде вменена отговорността за предоставяне на

неправомерна държавна помощ, тъй като събирането на сумите за летищни такси не било следствие на неправомерни действия или поведение. Моли исковете да бъдат отхвърлени като неоснователни. Представени са писмени бележки.

Ответникът – „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД, редовно уведомен, чрез процесуалния си представител адв. Д. С., моли исковете да бъдат отхвърлени като неоснователни по съображенията, изложени в отговора на исковата молба. Излага, че производството пред ЕК по повод дали летищните такси представляват ресурс, относим към държавната помощ по чл. 107ДФЕС, било прекратено. Това производство било преюдициално при разрешаване на настоящия спор относно наличието на държавна помощ. Не било осъществено по-благоприятно третиране спрямо останалите авиокомпании в търговските отношения с „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД. Претендира разноси по списък по чл. 80 ГПК. Прави възражение за прекомерност на адвокатския хонорар.

В отговора се развиват твърдения за недопустимост на исковата молба. Не ставало ясно кои от юридическите факти, посочени от оспорващия, попадат в обхвата на понятието „държавна помощ“ по смисъла на § 1, т. 1 ДР от ЗДП. Не били ясни какви са правните последици от твърдените действия и бездействия, които имат съществено значение за ликвидността и изискуемостта на задълженията на „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД, за да бъдат разглеждани в съвкупност като един „акт за предоставяне“ на държавна помощ. По този начин не можело да се установи кои са надлежните ответници по иска, съответно – дали са изтекли давностните срокове. Не било налице фактическо предоставяне на средства, нито данни, че „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД и М. ще предоставят държавен ресурс на дружеството в бъдеще. Конкретизира, че правомощието на съда по чл. 60, т. 2 ЗДП не е да постанови преустановяване на поведението по предоставяне на неправомерна държавна помощ, а да се постанови преустановяване на изплащането на неправомерната помощ.

В този смисъл исковете по чл. 54, ал. 4, т. 1 и т. 3 ЗДП били заведени без основание и с невъзможен предмет, като не се установявало какво следва да възстанови ответникът при уважаването им. От всички представени документи не можело да се установи какъв е размерът на твърдяната неправомерна държавна помощ, кога и в какъв период е предоставена, доколкото част от сумите се отнасяли за един и същи период. При липсата на яснота кои точно действия, бездействия и актове за предоставяне и в какъв размер е предоставената помощ, „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД е лишено от възможността да се защити адекватно. Невъзможно било да се изчисли и лихвата за неправомерност. Твърди се, че ЗПД, обн. в ДВ,

бр. 85/24.10.2017 г., нямал обратно действие спрямо факти, настъпили преди влизането му в сила /2009 г. – най-късно до 05.04.2017 г./, поради което и защитата от национален съд за предоставена държавна помощ можела да се търси само за актове, действия или бездействия, представляващи „акт за предоставяне“.

Режимът за предоставяне на държавни помощи по стария ЗПД бил друг и не намирал приложение към настоящия казус. Оспорва се активната процесуална легитимация на „У. Е. У. Кфт“, тъй като то не попадало в обхвата на понятието „заинтересовано лице“ съгласно § 1, т. 9 ДР на ЗДП във връзка с чл. 1, б. „з“ от Регламент 2015/1589. Не били посочени конкретни факти, въз основа на които да се направи обоснован извод за реално съществуващи конкурентни отношения между „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД и „У. Е. У. Кфт“. Не било налице пълно припокриване на дестинациите, съвпадение и на двете летища, до които се осъществява полетът – излитане и кацане, не и на град/населено място или област, в която се намира конкретното летище.

Направено е разграничение между т. нар. нискотарифни авиокомпани и традиционните /мрежовите/ авиокомпани. Услугата „превоз на пътници“, предлагана от „У. Е. У. Кфт“, не е взаимозаменяема от гледна точка на потребителското търсене с услугата, предлагана от „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД, дори за дестинации, в които има припокриване. Акцентира върху обстоятелството, че производството пред Европейската комисия, образувано по жалба на W. за предполагаема държавна помощ за „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД, е прекратено. Предоставените ресурси не били с държавен произход, а дейността на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД по определяне и събиране на летищните такси представлявала стопанска дейност без същата да е зависима от съгласуването или одобрението от страна на М.. Посочено е също, че съгласно Устава на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД определянето на размера на летищните такси, изискуемостта и начина на тяхното събиране, не са от компетентността на едноличния собственик на капитала. Получените средства от летищни такси не представляват публичен ресурс, същите не могат да бъдат разходвани от М. или друг орган.

Уточнява, че преценката за държавен произход на средствата по смисъла на чл. 107, § 1 ДФЕС във връзка с § 1, т. 7 ДР на ЗДП се прави въз основа на признаци, от които по безспорен начин може да се гради извод, че това са средства, които са в пряк и непосредствен контрол на публичен орган и той разполага постоянно с тях. В случая публичният орган М. няма правомощия за определяне размера на средствата за летищни такси, събирането им при просрочие или разходването им, докато са част от

баланса на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД. Последното разполага с правомощия да предприеме действия за принудително събиране, вкл. и чрез издаване на АУПДВ, т.е. действия независимо и самостоятелно, без предварителни условия или друг вид разпореждания, издавани от публични органи във връзка с тяхното определяне и разходване. Не било налице опрощаване или погасяване на задълженията за летищни такси, както и бездействия или ненавременни действия от негова страна, които да са довели до съществено изменение на условията, при които летищните такси се дължат от „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД, или да е налице отлагане за неопределено време на изпълнението на задълженията, в която хипотеза може да се разглежда ресурсът като държавна помощ. Напротив, уточнено е, че всички задължения за летищни такси, които касаят неоспорени актове и/или влезли в сила актове, са заплатени от „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД. Обобщава, че за процесния период от 2008 г. до 2017 г. по реферираните от „У. Е. У. Кфт“ актове на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД е дължима една-единствена сума, като за останалите суми или производства са приключили с отменен от съда акт за установяване на публично държавно вземане или техният размер не е окончателно определен поради различни по вид оспорвания. Отделно от това, „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД е заплатило изцяло фактурираните суми за летищни такси за периода 2010 г. – 2012 г. и 2015 г., както и почти изцяло фактурираните суми за летищни такси за 2013 г., 2016 г. и 2017 г.

Сумите, към които се реферира, са предмет на съдебни производства, а спорният характер на вземането означава, че не е налице толериране на неплащане от страна на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД за периода, през който съответният спор е висящ. Предвид финансовите отношения между „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД и „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД за периода от 2008 г. до 2017 г. нямало основание действия или бездействия на първото дружество по повод начисляването и събирането на вземанията на летищни такси да се разглеждат като мерки, даващи конкурентно предимство на второто. По отношение на „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД не било налице освобождаване от икономически тежест, спрямо него били предприети действия за събиране на дължимите суми, като липсата на разпореждания за предварително изпълнение при издаването на АУПДВ не представлявало предоставяне на по-благоприятно положение. „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД и „У. Е. У. Кфт“ не са третирани неравнопоставено, общата сума за летищни такси, дължими от последното за осъществяване на полети от/до Летище С. за процесния период била само 25 % от сумите за летищни такси, които са дължими от „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД. Не е налице селективност, тъй като условията за заплащане на летищните

такси се съдържат в националното законодателство, прилагат се идентични условия, една и съща политика за отстъпки спрямо реализираните обеми полети, пътници и други показатели. Изложени са подробни съображения, че „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, в качеството му на кредитор в условията на пазарна икономика, не е бездействал, нито умишлено толерирал забавени плащания, като за целия период не е налице отсрочване или разсрочване на дълг, освен съществуването на единствен погасителен план за сумите за 2008 г. – 2009 г., предмет на АУПДВ.

Неотнормирана била референцията по казуса с „Русе индъстри“ АД/ЕК, доколкото в решението се приема, че по този начин се поддържа жизнеспособно едно предприятие, което в противен случай би изпаднало в неплатежоспособност, т.е. предоставя се предимство.

Сочи се, че финансовият резултат на „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД е печалба, като дружеството нито се възползвало от държавен ресурс чрез неплащане на летищни такси, нито се предотвратявало изпадането му в неплатежоспособност. Задълженията за летищни такси не били повече от 5 % от целия размер на дълга за процесния период, като това задължение било частично обезпечено чрез задържането на сумата за стимулиращите отстъпки за 2017 г. от страна на Летище С.. Оспорените суми за летищни такси представлявали много малка част от оперативните разходи за предоставяне на услугата „превоз на пътници“. В нито един момент ценовата политика и обемът на предлаганите услуги, включени в билета, не били насочени към конкуренция с нискотарифни оператори като оспорващия, отделно – не се забелязва значително увеличен обем от трафик от нови дестинации или значително увеличаване на броя на осъществени полети. Исковете по чл. 54, ал. 4, т. 1 и т. 3 ЗПД, независимо дали били самостоятелни или акцесорни, били неоснователни. Моли същите и този по чл. 54, ал. 1 ЗПД за бъдат отхвърлени. Претендира направените по делото разноски. Постъпили са писмени бележки.

Представителят на Софийска градска прокуратура излага становище за неоснователност на исковите претенции. Не било налице някакво селективно икономическо предимство по отношение на „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД. Старите вземания се събирали поетапно, като уреждане на дължимостта на тези суми още не било спряло. Не можело да се приеме, че дължимите по силата на АУПДВ държавни такси представляват държавна помощ в полза на „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД. В този смисъл счита, че не е налице основание за ангажиране отговорността на ответниците. Не било налице конкретно нарушение на чл.107, §1 от ДФЕС и не било доказано различно третиране, съпоставено с останалите превозвачи или

така нареченото икономическо предимство. Изразява становище, че исковата претенция следва да бъде отхвърлена, като споделя от части доводите на ответниците за недопустимостта ѝ.

Административен съд София-град, след като се запозна със твърденията на страните и събраните по делото писмени доказателства по реда на чл.235, ал.2 ГПК във вр. чл.144 АПК, намира за установено от фактическа страна следното:

1. „У. Е. У. Кфт” е въздушен превозвач, притежаващ Оперативен лиценз за превоз на пътници в търговски въздушен трафик при спазване на Свидетелството за авиационен оператор на притежателя на лиценза, издаден на 29.06.2011 г. /л. 126 от дело № 766/2018 г. по описа на ВАС/. С молба от 06.04.2022г. /л. 1017/ е представено нотариално заверен препис с официален превод на български език на извлечение от регистъра на дружествата на Службата за фирмена информация и съдействие при електронни фирмени процедури към Министерство на правосъдието на У. с апостил № А01/2021/10011/2 от 21.10.2021г. на Камара на нотариусите на У., в т. 16 на което е отбелязано извършването на трансформация на дружеството – ищец, чийто правопреемник е „У. Е. У. Зрт”.

2. „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД /актуално наименование на дружеството с вписване от 15.06.2022 г. по партидата на дружеството в Търговския регистър при Агенция по вписванията, предходно наименование „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД, / е акционерно дружество, като притежател на 1 /един/ брой акции е Българската държава. Дружеството е въздушен превозвач, притежаващ Лиценз за въздушен превозвач, издаден на 04.09.2008 г., и Свидетелство за авиационен оператор, издадено на 01.07.2020 г. /л. 414-415/.

3. „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД е дружество с държавно имущество, чийто едноличен собственик на капитала е Министерство на транспорта и съобщенията /устав – л. 122-125 от дело № 766/2018 г. по описа на ВАС; справка във водения от Агенцията по вписванията Търговски регистър/. Същото е летищна администрация, летищен оператор и управляващ структурата на летището в качеството му на бенефициент по Финансовия договор, коментиран по-долу.

4. Представен е финансов договор между Република България чрез Правителството /чрез Министъра на финансите/ и Министъра на транспорта /заемополучател/, Европейската инвестиционна банка и „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД за финансиране на проекта за реконструкция и разширение на Летище С. /крайния бенефициент - потребител/, ратифициран със закон, приет от НС на 05.11.1997 г. /вкл. и споразумение № 1 за изменението му; л. 140-151 от дело № 766/2018 г. по описа на

ВАС/. Посочено е изрично, че отпускането на заем за проекта ще се извърши чрез споразумение между заемополучателя и крайния бенефициент. Изрично в чл. 6.09 е вписано, че „докато заемът не бъде погасен, заемополучателят ще предостави на крайния бенефициент правото да събира и усвоява всички такси за кацане, паркиране и обслужване на пътниците, както и други такси на Летище С.“.

5. Представено е споразумение за заемане на средства, получени от заем, сключено между Правителството на Република България /заемополучател/, чрез министъра на финансите, и заместник-министъра на транспорта, от една страна, и „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД /крайния бенефициент/, от друга страна /л. 152-157 от дело № 766/2018 г. по описа на ВАС/. Посочено е изрично, че „при необходимост от използване по реда на приоритета, средствата се използват за поддържане от крайния бенефициент в добро експлоатационно състояние на съоръженията, включени в обекта, докато заемът не бъде погасен и съгласно чл. 6.09 от Финансовия договор“ /чл. 7.02, б. „а“ от споразумението/.

6. Представено е споразумение за управление, сключено между Правителството на Република България /заемополучател/, чрез министъра на финансите, и заместник-министъра на транспорта, от една страна, и „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД /крайния бенефициент/, от друга страна /л. 158-164 от дело № 766/2018 г. по описа на ВАС/. Конкретизирано е изрично в чл. 1.06, б. Б, т. 5-т. 7, че при ползването на Летище С. крайният бенефициент е длъжен да води отделни счетоводни записвания /сметки/ за постъпленията на летищни такси по чл. 120, ал. 1 З. и за извършваните от тях съответстващи им разходи отделно от останалите приходи и разходи от и за дейността на дружеството, да представя ежемесечно отчети на Министерство на транспорта и съобщенията и Министерство на финансите за приходите от летищни такси по чл. 120, ал. 1 З. и начина на тяхното разходване, да застрахова за сметка на приходите от летищни такси по чл. 120, ал. 1 З. посочените в споразумението обекти. В чл. 2.04 е конкретизирано също, че крайният бенефициент ще осъществява задълженията си със средствата от летищните такси по чл. 120, ал. 1 З., използвайки ги по предназначение – таксите по чл. 120, ал. 1 З. за кацане, паркиране и обслужване на пътници, започващи пътуване от летището за разходите съгласно чл. 10, ал. 4, чл. 12, ал. 2 и чл. 15, ал. 2 от Наредбата за таксите за използване на гражданските летища за обществено ползване и за аеронавигационно обслужване в Република България и в съответствие с условията на Споразумението за заемане на средства, получени от заем. Съгласно чл. 2.05. заемополучателят преценява необходимостта да предприеме мерки

за промяна на таксите по чл. 120, ал. 1 З., съгласно чл. 4.01, б.

А крайният бенефициент развива и управлява през времето на действие на споразумението доходите, предоставени от заемополучателя – таксите по чл. 120, ал. 1 З. за използване на летището за кацане, паркиране, обслужване на пътници, започващи пътуване от летището, съгласно чл. 4.02 заемополучателят отстъпва на крайния бенефициент, като му предоставя правото да събира и използва /усвоява/ таксите по чл. 120, ал. 1 от З. по предназначението им, като неусвоените през съответната календарна година средства от таксите по чл. 120, ал. 1 З. крайният бенефициент ще използва по предназначението им, както за разходите по-горе, така и за съответните вноски за погасяване на заемите за финансирането на проекта през съответната следваща година, в която съответните разходи са възникнали и са станали изискуеми. От 03.06.2003г. крайният бенефициент събира таксите по чл. 120, ал. 1 З., като финансира разходите с приходите от летищни такси по чл. 120, ал. 1 З. /чл. 7.01. и 02./.

7. Представено е Споразумение от 21.07.2009 г. между „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД и „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД за разсрочено и отсрочено заплащане на летищни такси от използване на Летище С. до 30.06.2009 г. заедно с предявените до тази дата лихви за забава на погасени суми в общ размер на 17 998 959.61 лева /на 60 последователни месечни вноски съгласно приложена схема за погасяване на задължения/, по задължения за летищни такси за използване на Летище С. през месец юли 2009 г. и след това.

8. Представена е заповед № 704/27.10.2013 г. на изпълнителния директор на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, с която се определя вътрешният ред за установяване на публични държавни вземания за летищни такси, възникнали от използване на Летище С., които не са събрани чрез плащане в срока, както и за признаване и установяване правото на превозвача на прихващане по чл. 170 ДОПК и на разсрочване или отсрочване на задължение да плати летищни такси в определен размер и за определен срок по чл. 184, ал. 2 ДОПК /л. 167-177 от дело № 766/2018 г. по описа на ВАС/. Съгласно тази заповед компетентен да издава АУПДВ е финансовият директор на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД.

9. Представен е договор за условията и реда за ползване на гражданското летище за обществено ползване С. по чл. 43д З., сключен между М. и „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, рег. № ДР-48/02.09.2016г. /л. 178-184 от дело № 766/2018 г. по описа на ВАС/. Конкретизирано е изрично в чл. 2.2., т. 5-т. 7, че при ползването на Летище С. летищният оператор е длъжен да води отделни счетоводни записвания /сметки/ за постъпленията на

летищни такси по чл. 120, ал. 1 З. и за извършваните от тях съответстващи им разходи отделно от останалите приходи и разходи от и за дейността на дружеството, да представя ежемесечно на М. отчети за приходите от летищни такси по чл. 120, ал. 1 З. и начина на тяхното разходване, да застрахова за сметка на приходите от летищни такси по чл. 120, ал. 1 З. посочените в споразумението обекти. В чл. 5.1.1 е конкретизирано също, че летищният оператор ще осъществява задълженията си с приходите от летищни такси по чл. 120, ал. 1 З., използвайки ги по предназначение – приходите от таксите по чл. 120, ал. 1 З. за кацане на въздухоплавателни средства, паркиране, ползване на пътнически ръкав, обслужване на пътници, сигурност и шум /екологична/ - за разходите съгласно чл. 10, ал. 4, чл. 12, ал. 2, чл. 14а, ал. 2, чл. 15, ал. 2, чл. 16а, ал. 1 и чл. 16б, ал. 3 от Наредбата за таксите за използване летищата за обществено ползване и за аеронавигационно обслужване в Република България. Съгласно чл. 5.2.1. летищният оператор събира таксите по чл. 120, ал. 1 З. от името и за сметка на М. и ги отчита като задължение към министерството, т.е. същите не са приход на търговското дружество по смисъла на М. 18 „Приходи“, не намират отражение в Отчета на печалбата или загубата на дружеството и се водят разчети с М., като документирането на таксите става въз основа на първичен счетоводен документ от името на М. към клиентите, ползващи съответните услуги.

В чл. 5.2.2 е посочено, че при разходване на таксите летищният оператор отчита тази част от тях, която се отнася за текущата поддръжка и експлоатация на обекта чрез отчета на печалбата или загубата и намалява задължението си към М..

10. Представени са:

- АУПДВ № 1/13.11.2008 г. на финансовия директор на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, с който се определя на А. размер на неплатени задължения за летищни такси по чл. 120, ал. 5 З. за използване на летище С. за периода - 01.08.2008 г. – 15.09.2008 г., и лихви в общ размер на 194 481.63 лева /л. 523-541/;

- писмо от 14.05.2009 г. от „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД до министъра на финансите, с копие до министъра на транспорта, с което се иска да бъдат отсрочени задълженията на дружеството - летищни такси в размер на 15 468 267.16 лева, за период от 3 години, съгласно приложена схема /л. 470-496/;

- АУПДВ № 1а/24.06.2009 г. на финансовия директор на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, с който се определя на А. размер на неплатени задължения за летищни такси по чл. 120, ал. 5 З. за използване на летище

С. за периода - 01.01.2009 г. – 12.01.2009 г., в размер на 20 121.50 евро и лихви в размер на 615.12 евро до 31.05.2009 г. /л. 507-522/;

- писмо от 15.07.2009 г. от министъра на финансите до „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД, с което последното се уведомява, че искането му за разсрочване на задължения /летищни такси/, представляващи публични държавни вземания, може да бъде уважено, но от „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, съобразявайки се с финансовия договор с Европейската инвестиционна банка и с действащото законодателство /л. 464/, като в писмото е цитиран отговор на генералния директор на Генерална дирекция „Конкуренция“ на Европейската комисия /л. 465-466/;

- писмо от 20.07.2009 г. от „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД до „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, с което се иска задълженията на авиокомпанията, натрупани към 30.06.2009 г. на обща стойност от 17 998 959.61 лева /справка - л. 37-38/ да бъдат отсрочени за период от 3 години и разсрочени за период от 5 години по предложената схема за погасяването им /л. 35-36; л. 39-40/;

- уведомление от „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, с което се предявяват вземания от „М.-Н. А.“ за задължения по летищни такси и лихви за забава, към дата 08.03.2012 г. /л. 542-543/;

- писмо от 29.04.2013 г. от „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД до „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД с предложен бизнес план – възможности за увеличение на приходи и намаление на разходи, като е отразено искане за одобряване на схема за разсрочено плащане на натрупаните от авиокомпанията задължения /л. 99-103/;

- АУПДВ № 09/08.05.2013 г. на финансовия директор на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, с който се определя на Авиокомпания CJSC А. А. размер на неплатени задължения за летищни такси по чл. 120, ал. 5 З. за използване на летище С. за периода 01.08.2012 г. – 10.01.2013 г., и лихви, начислени към 21.01.2013 г. и 08.05.2013 г., в общ размер на 128 678.56 евро /л. 499-506/;

- АУПДВ № 11/09.12.2013 г. на финансовия директор на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, с който се определя размер на неплатени задължения за летищни такси по чл. 120, ал. 5 З. за използване на летище С. за периода - 01.09.2008 г. – 30.06.2009 г., в размер на 19 344 498.40 лева и лихви в размер на 6 917 067.67 лева за периода от 16.10.2008 г. до 09.12.2013 г.; както и разпореждане № 2/22.06.2017 г. на органа по установяване на публични държавни вземания за летищни такси за предварително изпълнение на АУПДВ /л. 113-114/. Констатира се, че АУПДВ № 11/09.12.2013 г. е оспорен и отменен частично с решение по дело № 5246/2017 г. на АССГ /л. 169-181/. Констатира се, че разпореждането е оспорено по дело № 7210/2017 г. на АССГ и с определение същото е

обявено за нищожно. Определението е оставено в сила с определение по дело № 8232/2017 г. на ВАС, Шесто отделение. С определение по дело № 5246/2017 г. на АССГ е оставено без уважение искането за допускане на предварително изпълнение на издадения АУПДВ, което определение е оставено в сила с определение по дело № 8456/2017 г. на ВАС, Четвърто отделение;

- писмо от 07.01.2015 г. от „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД до министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията, с което последният се уведомява за издаването на АУПДВ № 11/09.12.2013 г. за периода от 01.09.2008 г. до 30.06.2009 г. и дължимата сума по него, за извършеното впоследствие плащане, за натрупването на нови задължения за периода от 31.05.2012 г. до 15.12.2014 г., като се сочи общ размер на задължението към 15.12.2014 г. – главници /летищни такси/, лихви и предявени рекламации – 53 240 278.55 лева /л. 41-43/;

- писмо от 06.02.2015 г. от „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, с което е информиран министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията за общия размер на публичните задължения на „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД /летищни такси/, за предприетите действия по тяхното събиране, както и за провеждането на работна среща за разрешаване на възникналата ситуация и плащане на задълженията по доброволен ред /л. 47/;

- писмо от 11.02.2015 г. от „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД до министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията, с което са посочени лица представители на дружеството в междуведомствената комисия и е уточнен размерът на държавните такси за използване на летище С. за периода от 2011 г. до 2014 г. със съответното увеличение /л. 48-49/;

- на 22.04.2015 г. е проведено заседание на работна група, на което се приема представеният от „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД погасителен план и се уточнява, че неговото изпълнение представлява доброволно погасяване на просрочени задължения, т.е. фактическо действие по събиране на летищните такси /л. 52-60/. Негов предмет са изискуеми, дължими вземания, като със същия не се променят по никакъв начин вече настъпилият падеж, размер, лихва за забава. Това не представлявало разсрочване/отсрочване на публични държавни вземания, като не се отнемала компетентността на органите, събиращи публични държавни вземания, каквито са летищните такси, да ги установят по реда на ДОПК и АПК и да ги предявят за принудително изпълнение;

- АУПДВ № 16/27.07.2015 г. на финансовия директор на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, с който се определя размер на дължимите лихви по чл. 7

от Наредбата по получени плащания за просрочени задължения по издадени фактури през периода - 01.10.2011 г. -18.05.2015 г., в размер на 3 234 437.46 лева /л. 104-106/;

- писмо от 21.10.2016 г. от изпълнителния директор на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, с което „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД се уведомява за дължими суми, представляващи просрочени текущи фактури за летищни такси от 30.07. до 05.09.2016 г., по предявени лихви по платени със забава текущи задължения за летищни такси в периода 2015 г. – 30.06.2016 г., законна лихва до датата на плащане /л. 32/;

- писмо от 17.11.2016 г. от изпълнителния директор на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, с което „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД се уведомява за дължими суми, представляващи просрочени текущи фактури за летищни такси от 15.08.2016 г. до 15.10.2016 г., както и законна лихва до датата на плащане, по неплатени и предявени лихви по платени със забава текущи задължения за летищни такси до 31.07.2016 г. /л. 33/;

- АУПДВ № № 17/08.12.2016 г. на финансовия директор на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, с който се определя размер на задължения за летищни такси през периода - 01.01.2013 г. – 31.12.2014 г., в размер на 30 619 732.23 лева. АУПДВ е отменен изцяло с решение по дело № 852/2017 г. на АССГ, оставено в сила с решение по дело № 14700/2018 г. на ВАС /л. 182-191; л. 192-196/;

- АУПДВ № 18/05.04.2017 г. на финансовия директор на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, с който се определя размер на дължимите лихви по чл. 7 от Наредбата по получени плащания за просрочени задължения по издадени фактури през периода 15.02.2015 г. - 17.05.2016 г., в размер на 240 945.15 лева /л. 107-112/;

- писмо от 05.07.2017 г. от изпълнителния директор на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, с което „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД се уведомява за дължими суми – просрочени парични задължения за периода от 16.08.2016 г. до 31.05.2017 г., представляващи главници и лихви за летищни такси по чл. 120 З., както и законна лихва към датата на окончателното плащане /л. 34/;

- отказ на директора на ГД „Г.“, обективизиран в писмо № 40-01-204/05.04.2017 г., да се признае за недължима главница в размер на 10 025 150.00 лева, част от фактурираните летищни такси, дължими за периода от 2014 г. – 2015 г. С решение по дело № 4053/2017 г. на АССГ отказът е отменен /л. 202-206/, но с решение на ВАС по дело № 7964/2018 г. решението на АССГ е обезсилено по отношение на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, а касационната жалба на ГД „Г.“ – оставена без разглеждане;

- обжалвани са Решение № 40-02-288/09.06.2017 г. на главния директор на ГД „Г.“ и допълващото го решение, с които се определя размерът на летищните такси за 2017 г. С решение по дело № 7377/2017 г. на АССГ тези два акта са отменени /л. 207-210/. Решението на АССГ е оставено в сила с решение по дело № 3667/2018 г. на ВАС /л. 211-213/. Уточнява се, че процедурата по определяне размерът на летищните такси за 2017 г. е на етап ново разглеждане от главния директор на ГД „Г.“ съгласно указанията на съда.

- писмо от 04.08.2017 г. на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, с което „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД се уведомява, че отговаря на критериите за предоставяне на отстъпки брой изпълнени самолетодвижения по международни маршрути и брой заминали пътници по международни и вътрешни маршрути по Програма за стимулиращи отстъпки за развитие на трафика на Летище С., като е посочен и размерът на отстъпката /л. 214/;

- отказ на директора на ГД „Г.“, обективиран в писмо № 40-01-538/13.09.2017 г., да се признае за недължима главница в размер на 623 000.00 лева, представляваща част от фактурираните летищни такси в общ размер на 21 419 000.00 лева, дължими от „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД за периода от 01.01.2016 г. – 31.12.2016 г. С решение по дело № 10780/2017 г. на АССГ отказът е отменен /л. 197-199/, но с решение на ВАС по дело № 8944/2018г. решението на АССГ е обезсилено по отношение на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, а касационната жалба на ГД „Г.“ – оставена без разглеждане /л. 200-201/;

- писма от 25.10.2018 г. и 12.12.2018 г. на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, с което „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД се уведомява за задържането на суми, представляваща стимулиращи отстъпки по Програма за стимулиращи отстъпки за развитие на трафика на Летище С. 2017 г. и 2018 г. като обезпечение за вземането за летищни такси, както и за изтичането на 10-годишния давностен срок по чл.171, ал. 2 ДОПК по отношение вземането, установено в АУПДВ № 11/09.12.2013 г. за периода 2008 г. /л. 215/;

Представени са допълнително следните писмени доказателства: за „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД - финансови отчети и пояснения към тях за всяка една от годините 2007 г., 2008 г., 2009 г., 2010 г., 2011 г., 2012 г., 2013 г., 2014 г., 2015 г., 2016 г., 2017 г., 2018 г. /приложения към дело № 766/2018 г. по описа на ВАС и към настоящото/; одитен доклад за извършен одит за съответствие при финансовото управление на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД за периода от 01.01.2013 г. до 30.06.2016 г., с одитни доказателства към него /размер на просрочените вземания от такси по чл. 120, ал. 1 З. по

контрагенти към 30.06.2016 г., разпореждания за разпределение на плащания в изпълнително производство срещу „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД; писмо вх. № 100-6639/17.04.2015 г. с приложен погасителен план относно задълженията на „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД за периода от 31.05.2012 г. – 31.12.2014 г./ и други.

В молба от 09.07.2020 г. „У. Е. У. Кфт” уточнява, че началото на процесния период е 15.04.2008 г. Системното и трайно неплащане на летищни такси от „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД продължавало, поради което и се иска прекратяване на вече започнало, но неприключило поведение – преустановяване предоставянето на процесната държавна помощ по смисъла на чл. 60, т. 2 ЗДП. В открито съдебно заседание, проведено на 09.10.2020 г., е уточнен крайният момент на предявените искове – 20.12.2017 г.

Изслушана е по делото съдебно-икономическа експертиза, изготвена от вещото лице С. П., което съдът възприема, като обективно заключение, съответстващо на събрания писмен доказателствен материал. Изследването е направено въз основа на справки от счетоводните регистри на „Летище София“ ЕАД и „България Ер“ АД – извлечения по фактури за периода от 15.04.2008 г. до 20.12.2017 г. с настъпил падеж на плащане в посочения период. Подробна справка по фактури, периоди и суми е представена в приложение по т. 1 и 2 към заключението, като са посочени номер и дата на документа, сума по документ, частично платена сума и остатък /салдо/ по всяка от фактурите. Справката – приложение по т. 1 и т. 2, не включва фактури, по които е извършено плащане, с изключение на тези, за които е извършено частично плащане или прихващане. Справката отразява състоянието към момента на проверка – месец март 2021 г. Отбелязани са предявените АУПДВ за летищни такси, независимо дали са били отменени от съда с влязло в сила решение, отбелязани са фактурите с направени искания за прихващане по висящото съдебно производство и фактурите с предявени рекламации от страна на „България Ер“ АД.

Установява се, че за периода от 15.04.2008 г. до 20.12.2017 г. не е извършено плащане на летищни такси в размер на 35 671 958.40 лева.

В тази сума са включени суми, които не се считат за дължими при „България Ер“ АД:

- По отношение на 5 020 878.87 лева „България Ер“ АД е направило искане за прихващане със суми, платени по отменения АУПДВ № 11 от 09.12.2013 г., за което е постановен отказ от страна на „Летище София“ ЕАД. Спорът е отнесен към съда по адм. дело № 9250/2019 г. на АССГ, 60 състав. Установи се, че с решение № 7333 от 16.12.2020 г. по адм. дело №

9250/2019 г. е отменен Отказ за прихващане № 24/18.07.2019 г., издаден от финансовия Директор на „Летище София“ ЕАД, потвърден с Решение № 3-637 от 01.08.2019 г. на изпълнителния директор на „Летище София“ ЕАД /л. 626-638/. С решение № 6627/02.06.2021 г. по дело № 3208/2021 г. на ВАС, Осмо отделение, постановеният от АССГ съдебен акт в тази част е оставен в сила, а преписката е върната на компетентния орган на „Летище София“ ЕАД за произнасяне по искане на „България Ер“ АД с вх. № 100-11568 от 12.06.2019г., при спазване задължителните указания по тълкуването и прилагането на закона, дадени от съда /л. 639-643/. В искането за прихващане е посочено сумата в размер на 5 020 878.87 лева, да бъде прихваната със задълженията на „България Ер“ А към „Летище София“ ЕАД за публични държавни вземания за летищни такси съгласно издадени фактури от „Летище София“ ЕАД, описани в приложение 2 към искането за прихващане.

- 30 319 313.07 лева са по отменените с влезли в сила решения на съда актове за установяване на публично държавно вземане: АУПДВ № 11 от 09.12.2013 г. е отменен с Решение № 8038/29.05.2019 г. по адм. дело № 13403/2018 г. на ВАС, Осмо отделение /л. 372-381/, с което е отменено решение по адм. дело № 5246/2017 г. на АССГ, 61 състав, в частта, с която е отхвърлена жалбата на „България Ер“ АД срещу АУПДВ и е оставено в сила решението на първоинстанционния съд в останалите му части - сумата в размер на 7 134 184.16 лева; АУПДВ № 17 от 08.12.2016 г. е отменен с влезли в сила решения на АССГ, 61 състав по адм. дело № 852/2017г. и Решение № 3738/14.03.2019 г. на ВАС, Осмо отделение, адм. дело № 14700/2018 г. – сумата в размер на 23 516 895.37 лева. В счетоводството на „Летище София“ ЕАД сумите по отменения с влязло в сила решение Акт № 11 от 09.12.2013 г. не са записани като вземания спрямо „България Ер“ ЕАД.

- Относно 18 броя фактури на обща стойност от 331 766.46 лева „България Ер“ АД е предявило рекламация към „Летище София“ АД. Вземанията по тези фактури също са във връзка с АУПДВ № 17/08.12.2016г. за летищни такси. При „Летище София“ ЕАД същите суми са осчетоводени като вземания спрямо „България Ер“ АД.

За процесния период от 15.04.2008 г. до 20.12.2017 г. са били начислени лихви за неплатени в срок летищни такси по издадени фактури в общ размер на 14 686 708.96 лева. Сумата включва и лихви за просрочие за летищни такси по фактури, за които са издадени АУПДВ № 11/09.12.2013 г. и № 17/08.12.2016 г., независимо дали са били частично или изцяло отменени с влязло в сила решение. Конкретизира се, че до момента на изготвяне на експертизата „България Ер“ АД е заплатило на „Летище

София“ ЕАД законна лихва върху начислените летищни такси в размер на 7 418 905.95 лева. В справката - приложение по т. 3, 4 и 5 към заключението, са отбелязани номер, дата на документ и начислените суми за лихви по фактури в процесния период, предявените актове за публични държавни вземания, извършените плащания и датата на плащане.

Забележка: По отношение на сума от 86 435.40 лева /ред 84 плюс ред 85 от справката - приложение по т. 3, 4 и 5/ няма съвпадение в счетоводните записвания на „Летище София“ ЕАД и на „България Ер“ АД. При „Летище София“ ЕАД тази сума е отнесена като вземане спрямо „България Ер“ АД, докато при „България Ер“ АД не е отразена като дължима. От писмената кореспонденция между двете дружества се установява, че на 20.01.2014 г. „България Ер“ ЕАД е заплатило на „Летище София“ АД задължения по фактури за летищни такси в размер на 150 000 лева и лихви за забавено плащане в размер на 86 435.40 лева, след което сумата от 86 435.40 лева е сторнирана като плащане за лихва и е отнесена като плащане на главница по фактура № 10514/15.10.2008 г. Вследствие, същата сума е записана в счетоводството на „Летище София“ ЕАД като вземане спрямо „България Ер“ АД, но не е отразена съответно като дължима при „България Ер“ АД.

Не са заплатени лихви за просрочени задължения по летищни такси в общ размер на 7 267 803.01 лева, от които 1 953 814.17 лева са осчетоводени като дължими при „България Ер“ ЕАД, 5 227 553.44 лева са по отменени АУПДВ, а останалите 86 435.40 лева са отнесени като плащане към главница по фактура № 10514/15.10.2008 г., без да са осчетоводени като дължими при „България Ер“ АД, но фигурират като вземания при „Летище София“ ЕАД. В справката - приложение по т. 3, 4 и 5 към заключението, неплатените суми по фактури са отбелязани в колоната „салдо“, а в колона „пояснение“ са дадени бележки относно съответната сума.

Към всяка от четирите дати: 21.07.2009 г., 09.12.2013 г., 17.04.2015 г. и 08.12.2016 г. са били налице неплатени от „България Ер“ АД летищни такси с настъпил падеж към „Фрапорт Туин Стар Еърпорт Мениджмънт“ АД, както следва: към дата 31.07.2009 г. за период месец 06.2009 – месец 07.2009 г. сумата в размер на 871 211.12 лева, към дата 30.11.2013 г. за периода месец 08.2013 г. – месец 11.2013 г. сумата в размер на 1 893 083.61 лева, към дата 30.04.2015 г. за периода месец 09.2014г. – месец 03.2015 г. сумата в размер на 742 373.86, към дата 30.11.2016 г. за периода месец 07.2016 – месец 11.2016 г. сумата в размер на 2 613 043.43 лева. Към дата - 19.03.2021 г., не са налице неплатени от „България Ер“ АД летищни такси с настъпил падеж към „Фрапорт Туин Стар Еърпорт

Мениджмънт“ АД за процесния период – от 15.04.2008 г. до 20.12.2017 г. Към 19.03.2021 г. е налице само едно вземане с настъпил падеж в размер на 39 458.08 лева по фактура от месец януари 2021 г. за периода от 15.04.2008 г. до 19.03.2021 г. Подробна справка по фактури, периоди и неплатени суми с настъпил падеж към всяка от горните дати е представена в приложение по т. 6 и 7 към заключението.

Н. паричен поток представлява разликата между входящите и изходящите потоци /положителни и отрицателни/ на дружеството за определен период от време. Н. паричен поток се формира чрез сумиране на всички положителни и отрицателни финансови трансакции от инвестиционните, финансовите и оперативните дейности на компанията и показва постоянно /в реално време/ движение на средствата. Паричен поток от оперативна дейност показва сумата на паричните средства, които компанията внася от своята редовна дейност, като включва вземания, дължими задължения, амортизация и т.н. В този смисъл, изплатените задължения към доставчици намаляват нетния паричния поток от оперативна дейност и обратното, неизплатените задължения води до по-голям нетен паричен поток от оперативната дейност за конкретния отчетен период. Трябва да се има предвид, че нетният паричен поток може да бъде не само положителна, но и отрицателна величина, т. е. сумата от изходящите парични потоци да е по-голяма от тази на входящите парични потоци. Последното може да бъде признак, че дружеството не може да посреща разходите си, респ. да погасява своите задължения. Неплащането на парични задължения днес води до по-големи разходи в бъдеще, например под формата на лихви, неустойки и т.н., свързани с неизпълнение на договорни клаузи. Необходим е анализ на конкретната ситуация, за да се прецени дали увеличаването на нетния паричен поток на дружеството в конкретния отчетен период ще доведе до пазарно предимство или до задължнялост и неплатежоспособност в бъдеще. Освен това, съществуването на „равни други условия“ е малко вероятно, даже практически невъзможно.

Н. паричен поток е индикатор за финансовото състояние на предприятието и може да бъде, както положителна, така и отрицателна величина. Отрицателният паричен поток може да означава неплатежоспособност на предприятието, но може също да означава, че предприятието извършва инвестиции и очаква възвращаемост в бъдеще. Само че, за да се разбере реалното състояние на компанията, е необходимо освен състоянието на паричните потоци в момента, да се анализира още и стратегията за развитие на дружеството и инвестиционната му политика. Не е достатъчно да се проучи отчетът на

паричните потоци, тъй като той показва движението на парични средства, измерва парите, които влизат или излизат в предприятието през даден период, като фиксира състоянието на паричните потоци на дружеството към определен момент. Когато говорим за финансово планиране, следва да се вземе под внимание и прогнозата за паричните потоци в бъдеще, т.е. да се направи оценка на всякакви парични изходящи и входящи, да се планират плащания към доставчици, разходи за наеми, заплати, реклама, погасяване на кредити или други задължения и т.н. По-големият нетен паричен поток днес не води автоматично до финансова възможност за разширяване на търговската дейност и инвестиции в допълнителни активи/оборудване утре. За да има възможност за инвестиции са необходими свободни пари, които могат да бъдат изтеглени без предприятието да загуби пазарната си стойност. Това са пари, които остават в дружеството, след като е направено всички необходими плащания, свързани с основната дейност на предприятието и които могат да се вложат в разширяване на дейността му.

При наличието на достатъчно „свободни“ пари предприятието ще има способността да оперира свободно в осъществяваната от него дейност, а оставането на повече паричните средства увеличават активите и следователно и възможностите за инвестиции. Необходим е задълбочен анализ на конкретната ситуация.

В табличен вид са показани: броят въздухоплавателни средства, с които са разполагали „България Ер“ АД и „У. Е. У. Кфт.“ към края на всяка от календарните години от 2008 г. до момента на изготвяне на експертизата, колко от тях са собствени и колко на лизинг. Изследването се основава на предоставена от „България Ер“ АД и „У. Е. У. Кфт.“ информация за брой въздухоплавателни средства за всяка една от годините. Резултатите са показани в таблицата по-долу и са следните:

Година	БЪЛГАРИЯ ЕР			У. Е.	
	Собствени	Лизинг	ОБЩО	Собствени	Лизинг
2008	6	9	15	0	20
2009	6	13	19	0	28
2010	6	13	19	0	34
2011	6	13	19	0	34
2012	5	14	19	0	39
2013	5	11	16	0	45
2014	2	12	14	0	54
2015	1	10	11	0	65

2016	0	9	9	0	75	75
2017	0	9	9	0	88	88

В табличен вид са показани броят маршрути, обслужвали „България Ер“ АД и „У. Е. У. Кфт.“, тяхната седмична честота /за двупосочен полет – отиване и връщане по определен маршрут/, през всяка от годините от 2008 г. до момента на изготвяне на експертизата.

	БЪЛГАРИЯ ЕР		У. Е.	
	Брой маршрути	Седмична честота	Брой маршрути	Седмична честота
	34	130	-	-
	31	105	177	691
	31	105	218	795
	27	117	255	942
	27	113	304	1170
	26	108	319	1128
	25	109	355	1309
	25	111	410	1452
	26	109	520	1741
	26	96	600	1977

Посочват се несъбраните вземания на „Летище София“ ЕАД за летищни такси с настъпил падеж от въздушни превозвачи, различни от „България Ер“ АД и праводателя му „Хемус Ер“ ЕАД, към всяка от следните дати: 21.07.2009 г., 09.12.2013 г., 17.04.2015 г. и 08.12.2016 г., техният размер и период /справка по фактури, периоди и суми в приложение по т. 12 и т. 13 към заключението/.

Към дата	Период	Сума
31.07.2009 г.	месец 04.2004 – месец 06.2009 г.	886 847.17
30.11.2013 г.	месец 04.2004 – месец 10.2013 г.	3 128 410.52
30.04.2015 г.	месец 04.2004 – месец 03.2015г.	2 306 799.15
30.11.2016 г.	месец 04.2004 – месец 12.2016г.	3 044 031.86

Към дата - 10.02.2021 г., са налице несъбрани вземания на „Летище София“ ЕАД за летищни такси от въздушни превозвачи, различни от „България Ер“ АД и праводателя му „Хемус Ер“ ЕАД, с настъпил падеж към 10.02.2021 г., 20.12.2017 г. и 08.12.2016 г. /справка по фактури, периоди и суми в приложение по т. 12 и т. 13 към заключението/, както следва:

Несъбрани вземания на „Летище София“ ЕАД за летищни такси от въздушни праводателя му „Хемус Ер“ ЕАД с настъпил падеж към 10.02.2021 г.		
Към дата	Период	Сума
10.02.2021 г.	месец 08.2006 – месец 01.2021 г.	5 067 010.69
10.02.2021 г.	15.04.2008 г. - 20.12.2017 г.	1 222 067.74
10.02.2021 г.	15.04.2008 г. - 08.12.2016 г.	945 888.54

В съдебно заседание вещото лице конкретизира, че в счетоводните записи на „Летище София“ ЕАД задълженията по акт № 11/2013 г. не съществуват, което означава, че са недължими към „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД. Не е наясно с причината за това, като предполага отмяната на акта. По приложение по т. 1 и т. 2 от ред 197 до ред 236 е посочено искането за прихващане от „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД. Вещото лице било наясно с отмяната на отказа за извършване на прихващане, но това обстоятелство не се отразявало на експертизата със задача посочване на всички начислени вземания независимо от отменените актове.

Съгласно изготвената допълнителна съдебно-икономическа експертиза отчитайки постановените съдебни решения във връзка с оспорването на АУПДВ № 11/09.12.2013 г. и АУПДВ № 17/08.12.2016 г. и Отказ от прихващане № 24/18.07.2019 г. на финансовия директор на „Летище София“ ЕАД във връзка с искане за прихващане на „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД с вх. № 100-11568/12.06.2019 г. цялата сума по фактури /задължения за главници/ в размер на 35 671 958.40 лева е начислена по отменените актове с влезли в сила решения /колона 6 от приложение 2 към заключението/. Към момента на изготвяне на експертизата „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД няма изискуеми задължения от неплатени летищни такси по фактури с настъпил падеж за периода 15.04.2007 г. - 08.12.2016 г., съответно до 20.12.2017 г. Общата сума на законна лихва върху главниците за летищни такси е 7 267 803.01 лева, от която 5 313 988.75 лева са по отменените с влезли в сила решения на съда, като след приспадането ѝ остава сумата 1 953 814.17 лева. В колона 7 от

приложение 2 към заключението са посочени кои задължения за лихви към кой от отменените актове се отнасят. За периода 15.04.2007 г. - 08.12.2016 г., съответно до 20.12.2017 г., цялата незаплатена законна лихва върху главниците за летищни такси по фактури е в размер на 1 953 814.17 лева.

Във връзка с указания дадени от съда с Определение № 755/28.01.2022г., ищецът прави следните уточнения в молба – становище, депозирана по делото на 11.03.2022г.:

1. По оспорването по чл. 54, ал. 1 ЗДП – актът за предоставяне на държавна помощ от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията /понастоящем министър на транспорта и съобщенията/ включва следните действия и бездействия по смисъла на § 1, т.1 от ЗДП:

- действия на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията по приемане на погасителния план за плащане по доброволен ред на просрочените задължения за летищни такси, предложен от „България Ер“ АД с писмо вх. № 100-6639/17.04.2015г., извършени в периода между 17.04.2015 г. и 08.12.2016 г.;

- бездействие на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията спрямо системното и трайно неплащане на летищни такси от „България Ер“ АД, позволяващо на дружеството да продължи да извършва дейност като въздушен превозвач без ограничения на търговската му дейност през периода от 15.04.2008 г. до 20.12.2017 г.

- Споразумение за отсрочено и разсрочено плащане на летищни такси между „България Ер“ АД и „Летище София“ ЕАД от 21.07.2009 г., сключено в производството по молба изх. № 047-1-2774/20.07.2009 г. от „България Ер“ АД до „Летище София“ ЕАД представлява споразумение по чл. 20, ал 1 от АПК.

Ищецът поддържа оспорването по чл.54, ал.1 ЗДП срещу „България Ер“ АД, във връзка с подписаното Споразумение за отсрочено и разсрочено плащане на летищни такси между „България Ер“ АД и „Летище София“ ЕАД от 21.07.2009 г., сключено в производството по молба изх. № 047-1-2774/20.07.2009 г. от „България Ер“ АД до „Летище София“ ЕАД.

2. Исковата претенция по чл. 54, ал. 4, т. 1 от ЗДП срещу „Летище София“ ЕАД е да не допуска бездействие спрямо неплащане на летищни такси, дължими от „България Ер“ АД; да извършва всички действия, предвидени в приложимото законодателство, за обезпечаване и принудително събиране на задължения за летищни такси, дължими от „България Ер“ АД; да извърши всички действия, необходими за незабавно плащане от „България Ер“ АД в пълен размер на всички летищни такси.

3. Исковата претенция по чл. 54, ал. 4, т. 1 от ЗДП срещу министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията /сега министър на транспорта и съобщенията/ е да не допуска бездействие спрямо неплащане на летищни такси, дължими от „България Еър“ АД към „Летище София“ ЕАД; да извърши всички действия, необходими за незабавно плащане от „България Еър“ АД в пълен размер на всички летищни такси, дължими към „Летище София“ ЕАД.

4. Не е предявена искова претенция по чл. 54, ал. 4, т. 1 от ЗДП срещу „България Еър“ АД.

5. Искът по чл. 54, ал. 4, т. 3 от ЗДП е предявен само срещу „България Еър“ АД с петитум: пълно възстановяване от „България Еър“ АД на неправомерната държавна помощ, като заплати на „Летище София“ ЕАД в пълен размер всички дължими летищни такси; „България Еър“ АД да заплати на „Летище София“ ЕАД лихва за неправомерност за периода от деня, в който неправомерната помощ е предоставена на разположение на „България Еър“ АД, до датата на нейното пълно и ефективно възстановяване.

Ответникът - министърът на транспорта и съобщенията, конституиран като такъв с Определение № 755/28.01.2022г., поддържа становищата, които са представени по делото.

Ответникът - „Летище София“ ЕАД, във връзка с Определение № 755/28.01.2022г., в становище, депозирано по делото на 30.03.2022г. прави следните възражения: ищецът не е уточнил дали действието и бездействието на министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията представлява административен акт, административен договор или акт, с който се обективира съгласие като страна в облигационно правоотношение. Приемането на погасителен план не можело да се квалифицира като акт за предоставяне на държавна помощ, защото имал за цел запазване ликвидността на длъжника. Липсвало посочване на конкретен акт на министъра.

Във връзка с иска по чл.54, ал.1 от ЗДП оспорва твърдението на ищеца, че Споразумение за отсрочено и разсрочено плащане на летищни такси между „България Ер“ АД и „Летище София“ ЕАД от 21.07.2009 г. представлявало акт по чл.20, ал.1 от АПК, посочва че не бил определен органът по издаване на акта по реда на чл.166, ал.2 от ДОПК. „Летище София“ ЕАД нямало компетентност да разрешава отсрочване и разсрочване на задължения, Споразумението от 21.07.2009г. между „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД и „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД било недействително.

По отношение на исковете по чл.54, ал.4, т.1 от ЗДП посочва, че формулираните петитуми не отговарят на действащата нормативна

уредба и в частност ЗДП, поради което са недействителни. „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД в нито един момент не е „изплащало суми за летищни такси на „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД“. От 20.04.2021г. „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД не изпълнявало функциите на летищен оператор, поради отдаване на Летище „С.“ на концесия на друго дружество, ето защо било невъзможно да бъде осъдено да изпълнява каквито и действия във връзка със събирането на летищни такси.

Оспорва твърдението на ищеца, че по иска по чл. 54, ал.4, т. 3 ЗДП „Летище София“ ЕАД имало качеството съищец. Противопоставя се на изложените от „У. Е. У. Зрт“ доводи, с които аргументира качеството си на заинтересована страна.

Ответникът - „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД, във връзка с Определение № 755/28.01.2022г., в становище, депозирано по делото на 04.04.2022г. прави следните възражения:

1. Относно оспорването по чл. 54, ал.1 ЗДП – актът за предоставяне на държавна помощ по смисъла на ЗДП представлявал административен акт, не били посочени действия или бездействия на министъра съставляващи конкретния акт на предоставяне на държавна помощ, като дължимото действие следвало да бъде нормативно установено. Оспорва твърдението на ищеца, че Споразумението от 21.07.2009 г. между „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД и „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД представлявало споразумение по чл.20, ал.1 от АПК. Министърът не разполагал правомощия нито съгласно действащото българско законодателство, нито като едноличен собственик на капитала на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД (където действа като орган на управление по реда на ТЗ) да определя размера на летищните такси, тяхната изискуемост или събиране. Ето защо отношенията между М., „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД и „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД във връзка с отсрочване или разсрочване на летищни такси не били административна процедура по смисъла на чл. 20, ал. 1 от АПК, тоест подписаното споразумение не представлявало нито административен договор по чл.19а АПК, нито споразумение по чл. 20, ал.1 от АПК. От друга страна Споразумение от 21.07.2009 г. между „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД и „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД и АУПДВ № 11/09.12.2013г. касаели едни и същи непогасени вземания, поради което по-рано издаденото, в случая процесното споразумение било изгубило правно действие.

2. Относно иска по чл. 54, ал.4, т.1 от ЗДП – възражава, че след уточнението искът се отнасял не до задължения за процесния период 15.04.2008 г. – 20.12.2017г., а бъдещ такъв - в бъдеще да не се предприемали действия от страна на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД за предотвратяване изплащането на държавна помощ и като такива били с

невъзможен предмет. Липсвало ясно посочване на нормативно установени задължения, както и невъзможност да се определи публичният ресурс, който би представлявал неправомерна държавна помощ, т.е искът е с неясен предмет. Не на последно място, считано от 20.04.2021г. вземанията за летищни такси възниквали за новия летищен оператор и концесионер на Летище „С.“ „Соф Кънект“ АД, съгласно публикуваната информация на интернет страницата на националния концесионен регистър към Министерски съвет.

3. По иска по чл. 54, ал.4, т. 3 от ЗДП срещу „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД поддържа становището за неоснователност, предвид акцесорния характер и неоснователността на основния иск, както и поради погасяване на задълженията посредством заплащането им или отмяна на съответните АУПДВ. На следващо място оспорва качеството същещ на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД поради липса на пряк и непосредствен интерес от предявяването на иска, като посочва, че поради качеството администратор на държавна помощ би могло да има само процесуалното качество ответник.

4. Във връзка с уточнението на качеството „заинтересовано лице“ по смисъла на § 1, т.9 от ЗДП твърди, че не е обосновано наличието на всички елементи.

- По делото са представени: 1. платежно нареждане с рег. № П29416415/26.07.2022г. на Ц., с което „България Ер“ АД е наредило ГД „Г.“ сумата от 361 335. 48 лв. (л.1048 по делото); 2. платежно нареждане с рег. № PL31054146/07.12.2022г. на Ц., с което „България Ер“ АД е наредило ГД „Г.“ сумата от 6 646 937.52 лв.(л.1049 по делото); 3. писмо с вх. № 200-1288/08.12.2022г. на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, с което е направено изявление от „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД, подписано от изпълнителния директор и прокуриста на дружеството, че с направеното на 07.12.2022г. плащане следва да се считат платени 62 бр. фактури, изчерпателно посочени с номер и дата, издадени в периода от 03.05.2017г. до 31.10.2019г. на обща стойност 6 646 937.52 лв. (л. 1050-1051 по делото); 4. молба от „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД с приложено Решение № 6627/02.06.2021г. по адм. дело № 3208/2021г. на ВАС, с което съдът постановява компетентния орган на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД да се произнесе по искане за прихващане № 100-11568/2019 г. на „БЪЛГАРИЯ ЕР“ АД.

При така установената фактическа обстановка, *Административен съд София-град* обосновава следните правни изводи:

I. Допустимост на жалбата и предявените иски.

Настоящото производство е образувано по жалба с правно основание чл.

54, ал. 1 от ЗДП и обективно съединени иск с правно основание чл. 54, ал. 4, т. 1 от ЗДП и иск с правно основание чл. 54, ал. 4, т. 3 от ЗДП.

1. Допустимост на оспорването по чл. 54, ал.1 от ЗДП.

1.1. Приложим закон и компетентност на съда.

В чл. 53, ал. 3 ЗДП се посочва че жалбите и исковите по ЗДП се разглеждат по реда на АПК, като за неуредените въпроси се прилагат АПК, съответно – ГПК /чл. 64 ЗДП/. Конкретизирано е, че „когато актът за предоставяне на държавна помощ е издаден от публичен орган или лице по чл. 9, ал. 5 /публичноправна организация, публичен орган или публично предприятие, на което администраторът е възложил функциите си/, оспорването е пред компетентния административен съд“ /чл. 53, ал. 2 ЗДП/. Използването на глагола „издавам“ предполага едностранно волеизявление на компетентния да го стори това орган или лице по чл. 9, ал. 5 ЗДП, различно от възникването на облигационни правоотношения или проявата на конкретно поведение /действие или бездействие/. Вероятно се има предвид от законодателя индивидуален, общ или подзаконов нормативен административен акт, въз основа на който се създават права или задължения за адресата му, свързани с предоставяната държавна помощ. При тяхното оспорване винаги се конституира органът, издал акта, а такъв по смисъла на § 1, т. 1 ДР АПК е министърът на транспорта и съобщенията /чл. 153, ал. 1, чл. 182, ал. 1 и чл. 189, ал. 1 АПК/, в качеството на публичен орган по смисъла на § 1, т. 27 ДР на ЗДП. Жалбата по чл. 54, ал.1 ЗДП така както е формулирана е насочена срещу акт за предоставяне на държавна помощ, който притежава сложен фактически състав и се състои от 1. действия; 2. бездействия; 3. писмен акт. Оспорващият е мотивирал подробно в какво се изразяват действията и бездействията на сочените от него ответници - министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията /сега министър на транспорта и съобщенията/ и „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, като е добавил също, че на основание чл. 54, ал. 1 ЗДП се оспорва предоставянето на държавна помощ въз основа на писмен акт - Споразумение от 21.07.2009 г. между „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД и „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД за разсрочено и отсрочено заплащане на летищни такси.

1.2. Правен интерес на „У. Е. У. Зрт“.

Има ли „У. Е. У. Зрт“ правен интерес да предяви същите, т.е. заинтересовано лице ли е по смисъла на закона със съответната му процесуалноправна легитимация /§ 1, т. 9 ДР ЗДП във връзка с член 1, буква „з“ от Регламент (ЕС) 2015/1589 на Съвета от 13 юли 2015 г. за установяване на подробни правила за прилагането на член 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз/.

На първо място, за да е допустим всеки от исковете, следва да е подаден от заинтересовано лице по смисъла на ЗДП. Съгласно чл. 54, ал. 1 ЗДП „всяко заинтересовано лице може да оспори акт за предоставяне на държавна помощ или минимална помощ, когато се засягат интереси, свързани с осъществяването от него дейност по реда на АПК“. Съгласно чл. 54, ал. 4, т. 1 и т. 3 ЗДП „при оспорването на акт за предоставяне на държавна или минимална помощ всяко заинтересовано лице може да предяви и един или няколко от следните искове за: предотвратяване изплащането на неправомерна държавна или неправомерно получена минимална помощ; пълно възстановяване на неправомерно получена помощ без оглед на нейната съвместимост и изплащане на лихва за неправомерност /§ 1, т. 2 ДР на ЗДП/. В § 1, т. 9 от ДР на ЗДП "Заинтересовано лице" е понятие по смисъла на член 1, буква "з" от Регламент (ЕС) 2015/1589 на Съвета от 13 юли 2015 г. за установяване на подробни правила за прилагането на член 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ, L 248/9 от 24 септември 2015 г.) ("Регламент (ЕС) 2015/1589"). Както е посочено в съобр. 32 от Регламента, жалбите са основен източник на информация за откриване на нарушения на правилата за държавна помощ на Съюза, затова и кръгът лица, които имат правото да сезират във връзка с нарушения на чл. 107 и 108 от ДФЕС не следва да бъде стесняван прекомерно, за да се гарантира ефективна защита на конкуренцията. В подкрепа на това са и указанията дадени с Известие на Комисията относно прилагането на законодателството за държавната помощ от националните съдилища (2009/C 85/01), т.72: „законодателството на общността изисква националните правила относно правния статут да не застрашават правото на ефективна съдебна защита.

Следователно националните правила не могат да ограничават кръга на лицата с правен статут, позволяващ предявяване на иск, само до конкурентите на получателя.

Трети страни, които не са засегнати от нарушаването на конкуренцията, произтичащо от мярката за помощ, също могат да имат достатъчен правно защитим интерес от различен характер от предявяване на искове пред национален съд“. Затова и член 1, б. „з“ от Регламент (ЕС) 2015/1589 гласи, че „заинтересовано лице“ това е всяка държава членка или всяко лице, предприятие или обединение от предприятия, чиито интереси биха могли да бъдат засегнати от предоставянето на помощ, по-специално бенефициера на помощта, конкуриращите се предприятия и търговските обединения. Тоест кръгът на субектите, които се приемат за заинтересовани във връзка с правилата за отпускане на държавни помощи

по чл. 107 и 108 от ДФЕС, респ. ЗДП, не се ограничава до преките конкуренти, а е създадена възможност и предприятия, които не са преки конкуренти на получателя на помощта, да бъдат квалифицирани като заинтересовани страни, ако обосноват, че техни интереси биха могли да бъдат засегнати от предоставянето на помощта.

В този смисъл е и трайната практика на СЕС: Решение на СЕС от 9.06.2021г. по дело Т- 665/20, т.29; Решение на Общия съд от 19.05.2021 г. по дело Т- 643/20, т.28; Решение на СЕС от 24.05.2011г. по дело С- 83/09 Р; Решение от 9.07.2009г. по дело С- 319/07 Р, т. 31; Решение на Съда от 15.07.1963г. по дело 25-62; дело С-174/02, пар.18, 19, пар. 14-21 и др). В обхвата на понятието „заинтересовано лице“ може да попадне и потенциален конкурент, дори и лице, което не е пряк конкурент на получателя на помощта, но е засегнат или би могъл да бъде засегнат от неправомерното отпускане на помощта по друг начин, например ако използва една и съща суровина с получателя на помощта и отпускането ѝ би могло да окаже въздействие върху цената на суровината и съответно третото лице. Тоест важно е предприятието да обоснове в достатъчна степен, че помощта има вероятност да окаже конкретно влияние върху положението му. Ето защо, в настоящия случай не е необходимо да се изследват спецификите на пазара, както в производствата по установяване на забранени споразумения и злоупотреба с господстващо положение, за да има ищецът качеството „заинтересовано лице“.

На следващо място, в своята практика СЕС прави разграничение от една страна между понятието „заинтересована страна“ в процедурите по предварително разглеждане от Европейската комисия, установена в член 108, параграф 3 ДФЕС, официалната процедура по разследване, предвидена в член 108, параграф 2 ДФЕС и от друга страна „пряко засегнати“ от тези актове лица, които са активно легитимирани да ги обжалват в съдебните производства по чл. 263 от ДФЕС. В първия случай приложение намира дефиницията дадена в член 1, буква "з" от Регламент (ЕС) 2015/1589 на Съвета, а във втората тази по чл. 263 от ДФЕС. Също така, когато не е открита официална процедура по разследване пред ЕК, за да не бъдат ограничени правата на заинтересованите страни по изложените по-горе съображения, им е признато правото да оспорят пред съдилищата на ЕС приетото от Комисията решение да не открива официалната процедура по разследване. В този смисъл жалбата за отмяна на решение, прието на основание член 108, § 3 ДФЕС, подадена от заинтересована страна по смисъла на член 108, § 2 ДФЕС, е допустима, когато авторът на тази жалба цели да защити процесуалните права, които

черпи от последната разпоредба (вж. Решение от 9.06.2021 г. по дело Т-665/20г., т.26- т.29; Решение от 18.11.2010 г. по дело С- 322/09 Р, т. 56). Ето защо, безспорно при проверката на наличието на правен интерес, той следва да бъде изследван в светлината на понятието „заинтересовано лице“ по смисъла на чл. 1, б. "з" от Регламент (ЕС) 2015/1589 на Съвета, тоест да се установи, че помощта има вероятност да окаже конкретно влияние върху положението на жалбоподателя/ищеца.

В настоящия случай е безспорно, че съществува конкурентно отношение между жалбоподателя и „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД (посочен в исковата молба като получател на помощта по смисъла на ЗДП). Както е посочил и ищецът, с приемането на Европейския регламент (Регламент (ЕО) № 1008/2008г. на Европейския парламент и на Съвета) относно лицензирането, в сила от 01.11.2008 г., е кодифициран вече съществуващият от 1993 г. пакет от регламенти за либерализиране и създаване на единен европейски авиационен пазар, в рамките на който могат свободно да се конкурират всички въздушни превозвачи без значение в коя държава членка на ЕС са лицензирани като такива. По делото е установено, а и ответниците не оспорват, че „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД е притежател на лиценз за въздушен превозвач, издаден на 04.09.2008г., и Свидетелство за авиационен оператор, издадено на 01.07.2020 г. и като такъв има право да извършва въздушен превоз на пътници и товари без прекъсване от 2008г. По делото е установено и че дружеството „У. Е. У. Зрт“ е въздушен превозвач, притежаващ Оперативен лиценз за превоз на пътници в търговски въздушен трафик при спазване на Свидетелството за авиационен оператор на притежателя на лиценза, издаден на 29.06.2011 г. Още повече, че жалбоподателят твърди, без това да се оспорва, че двата въздушни превозвачи на общността по чл. 2, т. 11 от Регламент (ЕО) № 1008/2008г. на Европейския парламент и на Съвета, се конкурират пряко на пазара на редовни полети до и от С., като през лятото на 2017 г. „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД обслужва 29 града от С., а „У. Е. У. Зрт“ – 31 града, съгласно таблица - приложение № 1 към исковата молба и 12 общи двойки града. В резултат на предоставеното предимство, въпреки финансовите си затруднения, през процесния период „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД увеличило флотата си /подробно описано в Приложение № 1 към исковата молба/. Като пример за това се посочва и въвеждането на флотата Е. през 2012 г., като авиопревозвачът получил четири самолета LZ-S., LZ-VAR, LZ-B., LZ-P., което допълнително изкривило конкуренцията включително и в лицето на „У. Е. У. Зрт“, като основен конкурент на „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД в качеството му на водещ нискотарифен авиопревозвач на пазара

/съгласно приложението по делото Годишни доклади за дейността на „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД/. Не на последно място, „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД обявило стартирането и на полети до М. /вж. приложената по делото публикация от електронното издание на в. „Дневник“/ в конкуренция с „У. Е. У. Зрт“.

При така изложеното се формира извод, че оспорващият е обосновал заинтересоваността си от оспорването на акт за предоставяне на държавна помощ и предявяване на искиове. Поради тези аргументи съдът не споделя възраженията на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД и „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД в обратната насока.

По – специално „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД твърди, че „У. Е. У. Зрт“ не притежава качеството „заинтересовано лице“ от евентуално отпуснатата държавна помощ поради липсата на пряка конкуренция, изразяваща се във взаимозаменяемост на услугите на нискотарифните и класическите авиопревозвачи, липса на пълно припокриване на услугите, тъй като голяма част от дестинациите не били с идентични начални и крайни точки и не на последно място поради обстоятелството, че рефериращите данни касаели 2017г., а не целия период от 2008 до 20.12.2017г. По изложените по-горе съждения и съгласно трайно установената практика на СЕС, обосноваването на качеството „заинтересованост“ на „У. Е. У. Зрт“ не изисква подобен продуктов и географски анализ на пазара.

Също неоснователно е възражението на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, че „У. Е. У. Зрт“ не е обосновал качеството си на заинтересована страна по делото, тъй като посочените отделни цитати от финансови отчети дори да доказвали конкурентните отношения между него и „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД, не доказали по какъв начин да е пряко и лично засегнат от евентуално предоставената държавна помощ. Както беше изложено по - горе, не е задължително в правната сфера на дружеството вече да са настъпили конкретни негативни промени за да се приеме, че то е „заинтересовано“, поради това за целите на допустимостта, съдът приема, че „У. Е. У. Зрт“ има качеството заинтересовано лице по ЗДП.

Съдът не споделя възражението на „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД за недопустимост на оспорването по чл. 54, ал.1 от ЗДП и предявените искиове по чл. 54, ал.4, т.1 и т.3 ЗДП поради липсата на обратно действие на ЗДП. Действително действащият Закон за държавните помощи е обнародван на 27.10.2017 г. и съгласно чл. 14, ал. 1 от ЗНА обратна сила на нормативен акт може да се даде само по изключение, и то с изрична разпоредба, каквато в случая липсва. Въпреки това следва да се има предвид, че ДФЕС е част от първично право на ЕС и се прилага директно. В чл. 107 и чл. 108 ДФЕС се съдържат правилата относно държавните

помощи. Член 107, § 1 ДФЕС гласи, че освен когато е предвидено друго в Договорите, всяка помощ, предоставена от държава-членка или чрез ресурси на държава-членка, под каквато и да било форма, която нарушава или заплашва да наруши конкуренцията чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производството на някои стоки, доколкото засяга търговията между държавите – членки, е несъвместима с вътрешния пазар. Извън това, дали са приложими нормите на ЗДП към правоотношения възникнали преди неговото приемане имат значение за основателността, а не за допустимостта на жалбата/исковете.

Ето защо жалбата подадена от „У. Е. У. Зрт“ е процесуално допустима, а дружеството е активно процесуалноправно легитимирано лице, чиито права и законни интереси са пряко накърнени от предоставеното предимство, според неговите твърдения.

По допустимостта на акцесорните обективно съединени искове: иск с правно основание чл. 54, ал. 4, т. 1 от ЗДП и иск с правно основание чл. 54, ал. 4, т. 3 от ЗДП, приложение намират изложените относно оспорването по чл. 54, ал.1 ЗДП аргументи.

II. Разгледани по същество, жалбата и исковете са НЕОСНОВАТЕЛНИ.

Настоящото производство е образувано по жалба и искова молба на „У. Е. У. Зрт“, които съдържат оплаквания за нарушаване на правилата на конкуренция на единния авиационен пазар в рамките на ЕС посредством неправомерно отпускане на държавна помощ, изразяваща се в поставяне в по-благоприятно положение на „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД спрямо другите въздушни превозвачи, които обслужват маршрути до и от Летище С.. Твърдяната държавна помощ е определяна от жалбоподателя като отлагане на дължимите летищни такси през целия период от 15.04.2008 г. до 20.12.2017 г., т.е. суми, които представляват значителна част от оперативните разходи на всеки въздушен превозвач, иска се да се възстанови ефективната конкуренция между въздушните превозвачи на единния авиационен пазар на ЕС.

1. По оспорването по чл. 54, ал. 1 ЗДП:

В хода на съдебното производство „У. Е. У. Зрт“ е уточнило, че на основание чл. 54, ал.1 от ЗДП оспорва акт за предоставяне на неправомерна държавна помощ от Република България в полза на „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД изразяващ се в комплекс от действия на МТИТС /сега М./ по приемане на погасителен план за плащане по доброволен ред на просрочени задължения за летищни такси, предложен от „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД с писмо с вх. № 100-6639/17.04.2015г., извършени в периода

17.04.2015г. – 08.12.2016г.; бездействие/ толерантност на МТИТС спрямо системното и трайно неплащане на летищни такси от „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД за периода 15.04.2008г. - 20.12.2017г.; както и писмен акт - Споразумение от 21.07.2009 г. между „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД и „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД за разсрочено и отсрочено заплащане на летищни такси.

1.1. Неоснователност на оспорването по чл. 54, ал. 1 от ЗДП поради липса на обратно действие на ЗДП.

Когато се определя материалната законосъобразност на действия, бездействия и актове на административен орган, развили се през определен период от време, следва да се преценява законосъобразността на всеки един от елементите (юридическите факти) поотделно към момента на осъществяването му, а в определени хипотези - при наличие на сложен фактически състав, законосъобразността следва да е налице към всеки един от посочените моменти.

В случая, приемайки формулировката на жалбоподателя за „комплекс от действия, бездействия и актове“, следва да се прецени материалната законосъобразност на всяко едно от тях поотделно и в целостта им към момента на осъществяването на всяко от тях и по конкретно – Споразумението между „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД и „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД за разсрочено и отсрочено заплащане на летищни такси към датата на сключването му - 21.07.2009 г., действията на МТИТС по приемане на погасителен план за плащане по доброволен ред на просрочени задължения за летищни такси, предложен от „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД с писмо с вх. № 100-6639/17.04.2015г. – извършени през периода 17.04.2015г. – 08.12.2016г.; бездействие в периода 15.04.2008 г. – 20.12.2017г. Всички изброени действия и бездействия са квалифицирани в жалбата като акт за предоставяне на държавна помощ по Закона за държавните помощи, обнародван в Държавен вестник, бр.85 на 24.10.2017г. В чл. 14, ал. 1 от ЗНА се посочва, че обратна сила на нормативен акт може да се даде само по изключение, и то с изрична разпоредба. В случая такава разпоредба липсва, поради което ЗДП има действие само занаяпред, т.е. считано от 27.10.2017 г. (3 дни след обнародването му на 24.10.2017г.) и съответно не регулира правоотношения възникнали преди 27.10.2017г.

Ето защо, този закон не намира приложение по отношение на Споразумението за разсрочено и отсрочено заплащане на летищни такси между „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД и „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, сключено на 21.07.2009 г., както и действията на МТИТС по приемане на погасителен план за плащане по доброволен ред на просрочени задължения за летищни такси, предложен от „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД с писмо с вх. №

100-6639/17.04.2015г., извършени в периода 17.04.2015г. – 08.12.2016г., бездействието/ толерантността на МТИТС спрямо системното и трайно неплащане на летищни такси от „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД, позволяваща му да извършва дейност като въздушен превозвач за периода 15.04.2008г. - 27.10.2017г. Не би могло да се приеме, че с „комплекса“ от действия, бездействия и писмен акт, осъществили се в периода 2009г. – 20.12.2017г., е извършено нарушение на ЗДП, влязъл в сила на 27.10.2017г. Посоченият аргумент съставлява самостоятелно основание за отхвърляне на жалбата.

1.2. Неоснователност на оспорването по чл. 54, ал. 1 от ЗДП, поради липса на държавна помощ по чл.107, § 1 от ДФЕС.

Съгласно чл.107, § 1 от ДФЕС държавна помощ е всяка помощ, предоставена от държава-членка или чрез ресурси на държава-членка, под каквато и да било форма, която нарушава или заплашва да наруши конкуренцията чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производството на някои стоки, доколкото засяга търговията между държавите-членки. Тоест, за да се определи една мярка като държавна помощ, е необходимо да са кумулативно изпълнени следните предпоставки: 1. държавен произход на мярката; 2. получаване на предимство на дадено предприятие/предприятия; 3. избирателност на мярката и 4. да нарушава или заплашва да наруши конкуренцията.

От приложното поле на държавните помощи са изключени някои основни дейности посочени в чл. 107, § 2 от ДФЕС, които са прерогатив на публичната власт. Сред тях безспорно не попада авиационният транспорт на пътници и товари.

· държавен произход на мярката

Първият елемент от фактическия състав на държавната помощ е държавният произход на мярката, който се състои от два задължителни компонента - относимост на помощта към държавата и предоставянето ѝ пряко или косвено чрез държавни ресурси /Решение по дело С-329/15, т.20 и Решение по дело Т-565/19/. Често се разглеждат заедно, но е необходимо наличието и на двете предпоставки, за да се приеме, че е налице държавен произход на мярката /виж Решение по дело С-482/99, т. 24; решение по дело Т-351/02, т. 103/. Така е посочено и в пар. 39 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз С/2016/2946 /“Известието на ЕК от 19.07.2016 г.“/, което няма задължителен характер за съдилищата, но както е упоменато и във въведението му, систематизира и почива и на практиката на СЕС по проблемите на тълкуване и прилагане на правилата за държавна помощ.

За да се избегне заобикалянето на забраната по чл. 107, § 1 от ДФЕС посредством използване на различни правни субекти или организации за предоставяне на предимство, в практиката си СЕС приема, че държавен произход на помощта може да е налице и когато тя се отпуска или администрира чрез друг публичен орган, публично предприятие или частноправен субект.

Така е и в настоящия случай, тъй като твърдяната държавна помощ се предоставя във връзка със събирането на летищни такси, дейност преотстъпена на търговско дружество „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ” ЕАД, чийто едноличен собственик е българската държава. На 05.11.1997 г. е приет Законът за ратифициране на Финансовия договор между правителството на Република България, Европейската инвестиционна банка и „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ” ЕАД за финансиране на проекта за изграждане на Летище С., по който заемополучател е правителството на Република България, а „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ” ЕАД – краен бенефициент. Договорено е, че отпускането на заема ще се извърши чрез допълнително споразумение между заемополучателя и крайния бенефициент. В чл. 6.09, пар. 3 от Договора държавата се задължава до погасяване на заема да предостави на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ” ЕАД правото да събира и усвоява всички такси за кацане, паркиране и обслужване на пътниците, както и други такси на Летище С.. В изпълнение на поетите ангажименти е подписано и Споразумение за управление между правителството на Република България и „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ” ЕАД, в преамбюла на което е посочено, че „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ” ЕАД ще използва, поддържа и управлява гражданско летище за обществено ползване „Летище С.“ по смисъла на чл. 43д З. до погасяване на заема и ще управлява проекта по посочения по-горе Финансов договор. Съгласно чл. 4 от Споразумение за управление между правителството на Република България и „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ” ЕАД (в чийто преамбюл е посочено, че има характер на акт на МТИТС за определяне на обема на правата и задълженията при ползването на Летище С. в съответствие с чл. 43 д от З.) крайният бенефициент ще управлява, събира и усвоява таксите по чл. 120, ал.1 З. от името и за сметка на МТИТС/ ГД „Г.“.

Държавата в лицето на МТИТС /сега М./ няма правомощия във връзка с събирането и разходването на летищните такси за Летище С. (освен в хипотезата на принудително изпълнение), което се потвърждава и от разпоредбите на Устава на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ” ЕАД и Правилника за упражняване правата на държавата в търговските дружества с държавно участие в капитала. Напротив, дружеството осъществява дейността си като летищен администратор при условията на оперативна

самостоятелност.

Както е посочено в пар. 40 от Известието на ЕК от 19.07.2016 г., държавният характер на мярката не е толкова очевиден и безспорен, когато предимството се предоставя чрез публични предприятия. В такива случаи е необходимо да се определи дали публичните органи може да бъдат разглеждани като участващи, по един или друг начин, в приемането на мярката. Директива 2006/111/ЕО на Комисията от 16 ноември 2006 г. относно прозрачността на финансовите отношения между държавите-членки и публичните предприятия, както и относно финансовата прозрачност в рамките на някои предприятия, съдържа дефиниция на двете основни понятия – публичен орган и публично предприятие. Член 2 от Директивата гласи: „*публични органи*“ означава всички публични органи, включително държавните, регионалните, местните и всички други териториални органи; „*публични предприятия*“ означава всяко едно предприятие, върху което публичните органи могат да упражняват, пряко или косвено, господстващо влияние по силата на собствеността им върху предприятието, на финансовото им участие в него или на норми, регулиращи дейността му. Приема се, че от страна на публичните органи съществува господстващо влияние по отношение на дадено предприятие, когато тези органи, пряко или косвено: i) притежават по-голямата част от записания капитал на предприятието; или ii) контролират мнозинството от гласовете по акциите, издадени от предприятието; или iii) могат да назначават повече от половината членове на административния, управителния или контролния орган на предприятието. Предвид обстоятелството, че държавата е едноличен собственик на капитала на летищния оператор и като такъв избира членовете на съвета на директорите му, безспорно „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД е „*публично предприятие*“ по смисъла на чл. 2 от Директива 2006/111/ЕО на ЕК.

Предвид това, относимостта на мярката към държавата не може да се презумира, а следва да се установи „дали публичните органи може да бъдат разглеждани като участващи, по един или друг начин, в приемането на мярката“.

Единствено фактът, че мярката е предприета от публично предприятие, не е достатъчен *per se*, за да се счита, че тя е относима към държавата (пар. 40-41 от Известието на ЕК от 19.07.2016 г.). В потвърждение на това Решение по дело С-482/99, точка 52 гласи: „не може да се тълкува по начин, че тази приписаност да се извежда от самият факт, че тази мярка е предприета от публично предприятие, контролирано от държавата. Дори ако държавата е в състояние да контролира публично предприятие и да

упражнява господстващо влияние върху дейността му, действителното упражняване на този контрол в конкретен случай не може автоматично да се презумира. Следователно е необходимо да се провери дали публичните органи трябва да се считат за участвали по един или друг начин в приемането на тази мярка“. Така и Решение по дело T-358/94, т. 68.

Поради свързаността и близките отношения между държавата и публичните предприятия, често е трудно доказването, че държавата е инициирала предоставянето на помощта, ето защо в своята практика СЕС е дефинирал критерии, по които да се определи относимостта към държавата:

- а) факта, че въпросният орган не би могъл да вземе оспорваното решение, без да се съобрази с изискванията на публичните органи;
- б) наличието на елементи на органична връзка, които свързват публичното предприятие с държавата;
- в) факта, че предприятието, посредством което е била предоставена помощта, е трябвало да се съобразява с издаваните от държавните органи разпореждания;
- г) интегрирането на публичното предприятие в структурите на публичната администрация;
- д) естеството на дейностите на публичното предприятие и упражняването им на пазара при нормални условия на конкуренция с частни оператори;
- е) правния статут на предприятието (дали се ръководи от публичното право или от общия правен режим на дружествата), въпреки че самият факт, че публично предприятие е било създадено под формата на капиталово дружество по общия ред, не може да се счита за достатъчна причина, за да се изключи относимостта към държавата, предвид на автономията, която тази правна форма му осигурява;
- ж) степента на упражнявания от публичните органи надзор върху управлението на предприятието;
- з) всеки друг показател, доказващ участието на публичните органи в приемането на въпросната мярка или липсата на вероятност те да са участвали в приемането ѝ предвид на нейния обхват, съдържание или условията, които съдържа. (така Решение по Дело С-482/99, т. 55 и 56; Решение по дело С-242/13, точка 35; Решение на Общия съд по дело Т-387/1, т. 63; Решение на Общия съд по дело Т-507/12, т. 86; Решение по дело С-482/99, т. 57; С. С-303/88, paragraphs 11 and 12; С. С-305/89 т. 13 и 14).

Проверката по посочените критерии води до категоричен извод, че твърдяната помощ не би могла да бъде отнесена към държавата. В случая, при предприемане на мярката не е било необходимо съблюдаване на

разпореждания, дадени от държавен орган или негови изисквания, не е необходимо и решение на едноличния собственик на капитала на дружеството. Също така „Летище София“ ЕАД не е част от държавната администрация, не е държавно предприятие, а субект на търговското право, регистрирано по реда на ТЗ и като такъв осъществява търговска дейност по занятие. Макар осъществяваната от него стопанска дейност като летищна администрация да изисква лицензиране, това не предполага по – голяма свързаност с държавата, а единствено спазване на нормативните изисквания при осъществяването ѝ. В своята практика СЕС също приема, че това е независима икономическа дейност: „Управлението на летищните инфраструктури представлява икономическа дейност, по-конкретно когато предприятието предлага летищни услуги срещу възнаграждение, произтичащо от летищните такси“ /Решение по съединени дела Т-443/08 и Т-455/08/. На следващо място не би могло да се приеме и че предоставянето за ползване на „Летище С.“ посредством Споразумението за управление между правителството на Република България и „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД предполага обвързаност на дружеството и неговата дейност от държавата. В споразумението не се съдържа каквито и да е задължения или обвързаности с държавата на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД във връзка или по повод осъществяването на дейността му по управление на Летище С..

Единственото задължение е свързано с представяне на месечни отчети относно приходите от летищни такси, както и предоставянето на копие от застрахователните договори на Министерство на транспорта и съобщенията. В чл. 6 от споразумението е записано, че по отношение на него се прилагат разпоредбите на ЗЗД. Следва да се отчете и липсата на свързаност на държавата както по отношение на дейността по събиране на летищните такси от страна на „ЛЕТИЩЕ СОФИЯ“ ЕАД, така и при осъществяване на конкретната мярка. Поради това може да се направи извод за липса на свързаност на мярката с държавата.

Също така, само предимства, предоставени пряко или косвено чрез държавни ресурси, могат да представляват държавна помощ по смисъла на член 107, § 1 от ДФЕС (Решение по дело С-329/15 – т.20 и Решение по дело Т-565/19). Съгласно трайната практика на ВАС летищните такси са публични държавни вземания по смисъла на чл. 162, ал. 2, т. 3 от ДОПК, доколкото представляват установени със закон такси за ползването на инфраструктура, представляваща публична държавна собственост. Като такива принципно следва да се приемат за държавен ресурс, доколкото отговарят на определението в пар. 48 от Известието на ЕК от 19.07.2016

г.: „държавните ресурси включват всички ресурси на публичния сектор“. Както е посочено в пар. 49 от Известието на ЕК от 19.07.2016 г. ресурсите на публичните предприятия също представляват държавни ресурси по смисъла на член 107, параграф 1 от Договора, тъй като държавата може да насочва използването на тези ресурси. Тоест, ресурсът се приема за публичен в зависимост от това дали държавата може да осъществява пряк контрол. В случая обаче, следва да се отчетат специфичните отношения между държавата и „Летище София“ ЕАД, тъй като събирането на летищни такси е дейност преотстъпена на дружеството и държавата е ограничила правомощията си по силата на подписаните с търговеца договори и споразумения. Ето защо, съдът счита, че не би могло да се приеме, че предимството се предоставя с държавен ресурс.

Още повече, че в решението по дело С- 262/12 СЕС посочва: „За да могат да бъдат квалифицирани като държавни помощи по член 107, параграф 1 ДФЕС, предимствата трябва, от една страна, да бъдат пряко или непряко предоставени посредством държавни ресурси, и от друга страна, отговорността за тях да се носи от държавата (вж. Решение от 16 май 2002 г. по дело Франция/Комисия, С-482/99, R., стр. I-4397, точка 24, както и Решение по дело D. Й. и Соорйrative agricole UKL-A.). В своята практика СЕС приема, че относимостта на помощта към държавата и въпросът дали помощта е предоставена чрез държавни ресурси са кумулативни предпоставки (Дело С-482/99 – т. 24 и цитираната съдебна практика, С. Т-351/02, пар. 103).

От изложените аргументи, следва извод, че в случая не би могло да се приеме, че предимството има държавен произход.

Предимство на дадено предприятие/предприятия.

Следващ задължителен елемент на държавната помощ е чрез мярката да се предоставя предимство на публичното предприятие. Предимството намира изражение в икономическата полза, която предприятието не би получило без държавната намеса /т.е. при нормални пазарни условия/ - така Решение по дело С-39/94, т.60; Решение по дело С-342/96, точка 41.

Преценява се реалното въздействие, т.е. промяна във финансовото състояние на предприятието в резултат на държавната намеса в неговата собствена правна и фактическа обстановка при наличието и липсата на конкретната мярка /така Решение по дело 173/73, точка 13; решение по дело С-480/98, т.19 и 20; Решение по дело, Т-55/99, т. 85/.

Също така, съгласно практиката на СЕС за прилагането на член 107, параграф 1 от ДФЕС е без значение дали положението на получателя на помощта се е подобрило, или влошило вследствие на държавна мярка, която може да постави в по - благоприятно положение определени

предприятия или определени производства в сравнение с други предприятия, които се намират в сходно фактическо и правно положение /Решение по дело С- 271/13 Р; вж. в този смисъл и Решение по дело А.-W. P. и W. & P. Z., С- 143/99, точка 41/.

Предимство по смисъла на чл. 107, § 1 от ДФЕС би могло да бъде както предоставянето на положителна икономическа привилегия, така и освобождаването от икономическа тежест. В тази връзка намеса на държавата може да се изразява не само в действия или актове, но и въздържане от предприемане на мерки/действия, например въздържане от започване на действия по принудително изпълнение на задължения и обезпечаването им /в тази посока - Решение по дело С-480/98, точки 19 и 20; Решение по дело 173/73, т. 27; решение по дело С-241/94, т. 20/. В този ред на мисли, съставомерно по чл. 107, § 1 от ДФЕС се явява предоставянето на предимство посредством въздържане от действия по установяване на задължения, принудително събиране на вземания, по неначисляване на лихви и неустойки, въздържане от предприемане на действия по обявяване в несъстоятелност и ликвидация и т.н.

В случая, мерките (така както са формулирани в молба – становище от 11.03.2022г. на „У. Е. У. Зрт“) се изразяват в 1.) Споразумение за отсрочено и разсрочено плащане на летищни такси между „България Ер“ АД и „Летище София“ ЕАД от 21.07.2009 г., 2.) действия на МТИТС по приемане на погасителния план за плащане по доброволен ред на просрочените задължения за летищни такси, предложен от „България Ер“ АД с писмо вх. № 100-6639/17.04.2015г.; 3.) бездействие на МТИТС спрямо системното и трайно неплащане на летищни такси от „България Ер“ АД, позволяващо на дружеството да продължи да извършва дейност като въздушен превозвач без ограничения на търговската му дейност през периода от 15.04.2008 г. до 20.12.2017г. Може да се приеме, че така очертаните в молбата – становище от 11.03.2022г. на „У. Е. У. Зрт“ мерки, формално отговарят на посочените по- горе критерии, доколкото се изразяват в действия и бездействия на държавата, включително под формата на освобождаване от задължения или предоставяне на период от време, в който задълженията да останат в патримониума на предприятието.

На следващо място, СЕС приема за допустимо при определени условия няколко последователни мерки за държавна намеса да се разглеждат като една във връзка с чл. 107, § 1 от ДФЕС. Необходимо е отделните мерки да са така тясно свързани, предвид хронологията на приемането им, целта им и положението на предприятието към момента на приемането им, че да е невъзможно да бъдат отделени една от друга - така Решение по

съединени дела С- 399/10 Р и С- 401/10 Р, т. 103 и 104; Решение по дело Т- 565/19 – т. 93-215. В случая, трите посочени мерки са предприети от различни субекти – МТИТС /сега М./ и „Летище София“ ЕАД, изпълнявали са се в голям диапазон от време, всяка от тях би могла да се осъществи самостоятелно и всяка постига различна непосредствена цел. Също така не става ясно мерките в цялост да са били планирани или предвидими към момента на предприемане на първата мярка за намеса, по –скоро в процеса на развиване на отношенията между МТИТС и „Летище София“ ЕАД. По делото не са изложени каквито и да е съображения на жалбоподателя в тази посока. Ето защо, съдът счита, че предприетите мерки не биха могли да се възприемат като неразривно свързани и за целите на производството следва да се считат за три отделни мерки за намеса за целите на прилагането на член 107, параграф 1 ДФЕС.

При определяне наличието на предимство, основен критерий, който се прилага е този за частния кредитор или критерия на оператора в условията на пазарна икономика в общия случай. В практиката на СЕС е възприето, че когато публичен кредитор предоставя облекчения на условията за плащане на дълг на предприятие, подобни облекчения на условията за плащане представляват държавна помощ, когато, предвид значението на така предоставеното икономическо предимство, предприятието явно не би получило подобни облекчения от частен кредитор, който се намира в положение, възможно най-близко до това на публичния кредитор, и търси възможност да получи плащане на дължимите му от длъжник във финансови затруднения суми (така т.57 от Решение по дело С- 271/13 Р, вж. в този смисъл и Решение от 21 март 2013 г. по дело Комисия/В. А., С- 405/11 Р, точки 45 и 46 и цитираната съдебна практика). Преценката на кредитора се влияе от редица фактори, сред които качеството му на ипотекарен, привилегирован или хирографарен кредитор, естеството и обхвата на евентуалните обезпечения, които притежава, преценката му за шансовете за възстановяване на предприятието, както и приходите, които би получил в случай на ликвидация. Ето защо, трябва да се вземат предвид посочените по-горе фактори, дали предоставените облекчения са явно по-големи от тези, с които би се съгласил хипотетичният частен кредитор, намиращ се по отношение на предприятието в положение, сходно на това на съответното публично образувание и целящ да събере сумите, които му се дължат (Така Решение по дело Т-565/19, 254 вж. в този смисъл решение от 17 май 2011 г., В. А./Комисия, Т- 1/08, ЕУ:Т:2011:216, т. 84 и

цитираната съдебна практика).

В случая, на първо място държавата е привилегирован кредитор на „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД за вземанията за летищни такси. От представените по делото АУПДВ срещу други превозвачи е видно, че и по отношение на тях не е предприемано предварително изпълнение към момента на издаването на актовете. На следващо място „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД е дългогодишен партньор, който разполага с активи, които могат да бъдат използвани за принудително удовлетворяване на кредитора, дружеството - длъжник не е преустановявало дейност и плащане на задължения, напротив през първата половина на процесния период е разширявало дейността си посредством закупуване на нови летателни средства и обслужване на нови линии, като поради упражняване функциите на летищна администрация кредиторът е бил информиран във всеки момент за приходите от дейността на длъжника. За задълженията са издавани фактури и АУПДВ, начислявани са лихви за забава, вземанията не са погасени по давност, издаваните АУПДВ са били предмет на съдебен контрол, което допълнително е забавило и утежило събирането им, но кредиторът е бил процесуално активен във всички производства. Не на последно място от представената кореспонденция между институциите става ясно, че за известен период от време е имало колебания относно характера на вземанията и по какъв ред и от кого следва да бъдат събирани, което по всяка вероятност е поставило допълнителни препятствия за предприемането на действия по събирането им.

С оглед на всичко изложено по-горе съдът приема, че при прилагане на критерия на частния кредитор, държавата в лицето на М., както и „Летище София“ ЕАД не са дали предимство на „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД по повод обслужването на задълженията за летищни такси, следователно с мярката не е предоставена държавна помощ.

· **Избирателност (селективност) на мярката.**

Доколкото твърдяната държавна помощ е предоставена на едно конкретно лице, т.е. касае се за мерки ad hoc, безспорно налице е избирателност.

· **Засягане на търговията и конкуренцията.**

Последният задължителен критерий при определянето на една мярка като държавна помощ по смисъла на чл. 107, § 1 от ДФЕС, е тя да нарушава или заплашва да наруши конкуренцията и да засяга търговията между държавите членки. Съгласно постоянната практика на СЕС, не е необходимо да се установи реално въздействие на помощта върху търговията между държавите членки и действително нарушаване на

конкуренцията, а е достатъчно само да се прецени дали помощта би могла да засегне тази търговия и да наруши конкуренцията (Решение по дело С - 271/13 Р- т.42; Решение дело С- 222/04, точка 140 и Решение по дело С - 494/06 Р, точка 50). Когато предоставена от държава членка финансова помощ укрепва позицията на предприятие спрямо тази на други конкурентни предприятия в рамките на вътреобщностната търговия, същата трябва да се счита за повлияна от помощта (Решение по дело С- 271/13 Р, Решение по дело 730/79, точка 11). Както са посочва в пар. 189 от Известието на ЕК от 19.07.2016 г., публичното подпомагане може да наруши конкуренцията дори ако не доведе до разрастване на предприятието-получател и до спечелване на нови пазарни дялове. Достатъчно е помощта да му позволява да запази по-силна конкурентна позиция, отколкото би имало без помощта. В тази връзка, за да се определи, че помощта нарушава конкуренцията, обикновено се счита за достатъчно помощта да предоставя предимство на бенефициера, като го облекчава от разходи, които иначе би понесъл в хода на обичайната си стопанска дейност. Според определението за държавна помощ не е задължително нарушаването на конкуренцията или засягането на търговията да е значително или съществено. Изрично се посочва, че малкият размер на помощта и/или на предприятието-получател сами по себе си не изключват нарушаване на конкуренцията или заплахата за това, стига да е налице реална възможност за това.

В практиката на СЕС е прието, че нарушение на конкуренцията по смисъла на член 107, § 1 от Договора обикновено се счита, че е налице когато държавата предоставя финансово предимство на предприятие в либерализиран сектор, на който има или би могло да има конкуренция (така Решение съединени дела Т-298/97, Т-312/97, точка 141—147; Решение по дело С-280/00). Както вече беше отбелязано, Република България е част от единния авиационен пазар, считано от 01.01.1993г., поради което може да се приеме, че при предоставянето на предимството в случая е налице конкуренция.

По отношение на определянето на въздействието върху търговията, приложение би могла да намери т.179 от Известието на ЕК от 19.07.2016 г. В нея, макар и условно и емпирично са изведени някои хипотези на държавни помощи, които в общия случай изключват наличието на въздействие на мярката върху търговията. В т.179, б. “ж” е посочено „малки летища или пристанища, които предимно обслужват местни ползватели, като по този начин се ограничава конкуренцията за услугите, предлагани на местно равнище, и за които въздействието върху трансграничните инвестиции е действително само пренебрежимо“. По

аргумент на противното, предвид обстоятелството, че в случая авиационната дейност на „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД няма толкова ограничен и изцяло локален характер, все пак следва да се приеме, че публичната подкрепа не би могла да се ограничи и би засегнала търговията. Ето защо, съдът счита, че в случая с предоставеното от държавата на предимство на един авиационен превозвач се засягат търговията и конкуренцията.

Въз основа на изложените по-горе съображения, се оформя извод за липса на държавен произход на мярката, определена от жалбоподателя като действия на министъра на транспорта и съобщенията по приемане на погасителния план за плащане по доброволен ред на просрочените задължения за летищни такси, предложен от „България Еър“ АД с писмо вх. № 100-6639/17.04.2015г., извършени в периода между 17.04.2015 г. и 08.12.2016 г.; бездействие на министъра на транспорта и съобщенията спрямо системното и трайно неплащане на летищни такси от „България Ер“ АД, позволяващо на дружеството да продължи да извършва дейност като въздушен превозвач без ограничения на търговската му дейност през периода от 15.04.2008 г. до 20.12.2017 г. и Споразумение за отсрочено и разсрочено плащане на летищни такси между „България Еър“ АД и „Летище София“ ЕАД от 21.07.2009 г., сключено в производството по молба изх. № 047-1-2774/20.07.2009 г. от „България Еър“ АД до „Летище София“ ЕАД.

По делото не беше установен държавен произход на мярката, както и да е предоставено предимство на публичното предприятие, не беше обосновано трите елемента на мярката да са неразривно свързани по естеството си, така че да представляват държавна помощ, поради което съдът приема, че не е предоставена държавна помощ по смисъла на чл. 107, § 1 от ДФЕС.

1.3. Споразумение за отсрочено и разсрочено плащане на летищни такси между „България Ер“ АД и „Летище София“ ЕАД от 21.07.2009г.

Във връзка с дадените от съда указания с молба от 11.03.2022г. „У. Е. У. Зрт“ е направило уточнението, че Споразумение за отсрочено и разсрочено плащане на летищни такси между „България Ер“ АД и „Летище София“ ЕАД от 21.07.2009 г., представлява споразумение по чл. 20, ал. 1 от АПК. Съгласно чл. 20, ал.1 от АПК (в приложимата му редакцията, обн. в ДВ. бр. 30 от 11 Април 2006г.) в производство пред административните органи страните могат да сключат споразумение, ако то не противоречи на закона. В ал. 2 на същия член е предвидено, че то може да бъде сключено между административния орган и страните в производството или само между страните в производството, но в такъв

случай задължително следва да бъде одобрено писмено от административния орган. Задължителна предпоставка за действителността му е и писменото одобрение на третите лица, ако се засягат техни права или законни интереси. Ако споразумението засяга въпроси, чието разрешаване изисква мнението или съгласието на друг орган, то се сключва, след като това мнение или съгласие бъде дадено. То се сключва в писмена форма и съдържа: обозначаване на органа, пред който е сключено, дата на сключване, страни, предмет и съдържание на споразумението, бележка за изчитането и приемането му и подписи на страните, както и име и подпис на длъжностното лице. Споразумението по чл. 20, ал.1 от АПК се сключва в хода на производство, иницирано пред административния орган, като одобрението на органа е задължителен елемент за действителността му.

Нито в текста на Споразумение за отсрочено и разсрочено плащане на летищни такси между „България Еър“ АД и „Летище София“ ЕАД от 21.07.2009 г., нито в събраните по делото доказателства, се съдържат данни за наличието на развилото се пред административен орган производство, в хода на което да е сключено споразумението. Писмо с изх. № 04-18-405/15.07.2009 г. на министъра на финансите (л. 464 по делото) също не съдържа подобна информация.

Не би могло да се приеме, че споразумението е подписано във връзка с проведено производство по реда на глава XX, Раздел I от ДОПК „Отсрочване и разсрочване на публични задължения“, доколкото не са представени доказателства да са изпълнени които и да са от нормативно заложените условия в чл. 183 и сл. от ДОПК.

Също така, споразумението следва или да е подписано, или да е допълнително писмено одобрено от компетентния административен орган, пред който се е развилото производството (чл. 20, ал.2 от АПК). Освен страните, подписали споразумението по делото не се съдържат данни то да е одобрено по друг начин. Писмо с изх. № 04-18-405/15.07.2009 г. на министъра на финансите (л. 464 по делото), не би могло да се интерпретира като изявление по чл. 20, ал.2 от АПК, доколкото то само предоставя информация относно различни тълкувания на правната природа на просрочените вземания, дава сведение отново за неангажиращо принципно становище на ЕК по въпроса дали отлагане или разсрочване на държавни вземания може да се разглежда като държавната помощ, както и е изразено принципно мнение за възможност за разсрочване, без то да има конкретен характер относно параметрите и условията, при които да се извърши разсрочване.

Ето защо, това изявление на министъра на финансите не би могло да се

интерпретира като съгласие, както поради факта, че по същество не представлява одобрение от административен орган, така и предвид обстоятелството, че не е налице административно производство пред министъра на финансите, правоотношенията във връзка с което да са уредени в споразумението.

Следва да се отбележи и че „Летище София“ ЕАД не представлява административен орган към 21.07.2009 г. – датата на сключване на споразумението. Съгласно § 1, т.1 от ДР на АПК (в приложимата редакция, обн. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г.) „административен орган“ е органът, който принадлежи към системата на изпълнителната власт, както и всеки носител на административни правомощия, овластен въз основа на закон. Безспорно акционерното дружество, чийто едноличен собственик на капитала е държавата, не принадлежи към системата на изпълнителната власт по аргумент от Тълкувателно решение № 3/27.06.2016г. по тълкувателно дело № 5/2015г. на ВАС на Република България - ОСС от I и II колегия на ВАС, Определение № 7425 от 15.06.2020 г. по адм. дело № 5354/2020 г. на ВАС, Определение № 13649/21.10.2013 г. по адм. д. № 14128/2013 г. на ВАС, Определение № 439 от 26.01.2015 г. по адм. д. № 10363/2014 г. на АССГ. Не е налице и изрична законова разпоредба по смисъла на § 1, т. 1 ДР на АПК, която да оправомощава дружеството с административни правомощия извън тези по установяване и доброволно събиране на летищни такси в качеството му на летищен оператор на основание чл. 120, ал.5, т.3 З..

Следва извод, че споразумението за отсрочено и разсрочено плащане на летищни такси между „България Еър“ АД и „Летище София“ ЕАД от 21.07.2009 г. по същността си представлява съглашение между два частноправни субекта, с което се установяват/признават и преуреждат отношенията им по повод стопанската им дейност. Липсва акт на министъра на транспорта и съобщенията за предоставяне на помощта, т.е. не е налице държавна помощ по смисъла на ЗДП.

1.4. Други възражения на ответниците.

Съдът не споделя възражението на „БЪЛГАРИЯ ЕЪР“ АД за неоснователност на оспорването по чл. 54, ал.1 от ЗДП поради наличие на влязъл в сила акт на ЕК в производство инициирано по жалби на Р. Е. (SA.45481) и У. Е. У. (SA.49928). Като приложение към писмо с рег. № 04-09-139/09.05.2019 г. на Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията, е приложено писмо, получено по електронна поща, което съдържа уведомление, че получените два броя жалби относно отпускане на държавна помощ в полза на „България Ер“ АД, се считат оттеглени поради непредставяне в

установения срок на изисканата информация.

На първо място не е конкретизирано каква е проверяваната държавна помощ, освен, че е отпусната на „България Еър“ АД. Също така, от текста на писмото става ясно, че ЕК не се е произнесла с краен акт по същество, напротив изрично е указано, че жалбите се считат оттеглени, а при представяне на нови доказателства от страна на жалбоподателя или при получаване на доказателства по друг ред, ЕК може да възобнови разглеждането на казуса, с който е сезирана. По всяка вероятност се касае за прекратяване на производството по чл. 24, т.2 от Регламент (ЕС) 2015/1589 на Съвета. Ето защо, по делото липсва акт на ЕК с произнасяне по предмета на настоящото производство, липсва и информация за такова произнасяне по същество, поради което цитираното писмо не би могло да установи каквото и да е воляизявление от страна на ЕК относно наличието/неналичието или правомерност на твърдяната държавна помощ.

2. По иска по чл. 54, ал.4, т.1 от ЗДП срещу „Летище С.“ ЕАД.

Съдът е сезиран и с иск по чл. 54, ал.4, т.1 от ЗДП срещу „Летище София“ ЕАД 1.) дружеството да не допуска в бъдеще нетолерантност/бездействие спрямо неплащане на летищни такси, дължими от „България Еър“ АД; 2.) дружеството да извършва в бъдеще всички действия, предвидени в приложимото законодателство за обезпечаване и принудително събиране на задълженията за летищни такси, дължими от „България Еър“ АД; 3.) дружеството да извърши всички действия необходими за незабавно плащане от „България Еър“ АД в пълен размер на всички дължими летищни такси. Разпоредбата на чл. 54, ал.4, т. 1 от ЗДП гласи, че при оспорването на акт за предоставяне на държавна или минимална помощ всяко заинтересовано лице може да предяви и иск за предотвратяване изплащането на неправомерна държавна или неправомерно получена минимална помощ. Тоест уважаването на иска е предпоставено от успешно проведеното оспорване на акт за държавна помощ. Поради акцесорния характер на иска по чл. 54, ал.4, т.1 от ЗДП и отхвърлянето на жалбата по чл. 54, ал.1 от ЗДП, съдът счита за неоснователен така предявения иск.

3. По иска по чл. 54, ал.4, т.1 от ЗДП срещу М..

Настоящият състав дължи произнасяне и по отправеното искане по чл. 54, ал.4, т.1 от ЗДП да се постанови срещу министъра на транспорта и съобщенията 1.) да не допуска в бъдеще нетолерантност/бездействие спрямо неплащане на летищни такси, дължими от „България Еър“ АД към „Летище София“ ЕАД; и 2.) да извърши всички действия необходими за незабавно плащане от „България Еър“ АД в пълен размер на всички

летищни такси, дължими към „Летище София“ ЕАД. Разпоредбата на чл. 54, ал.4, т. 1 от ЗДП гласи, че при оспорването на акт за предоставяне на държавна или минимална помощ всяко заинтересовано лице може да предяви и иск за предотвратяване изплащането на неправомерна държавна или неправомерно получена минимална помощ. Тоест уважаването на иска е предпоставено от успешно реализирано оспорване на акт за държавна помощ. Поради акцесорния характер на иска по чл. 54, ал.4, т.1 от ЗДП и отхвърлянето на жалбата по чл. 54, ал.1 от ЗДП, съдът счита за неоснователен така предявения иск.

4. По иска по чл. 54, ал.4, т.3 от ЗДП срещу „България Еър“ АД.

Предявен е иск по чл. 54, ал.4, т.3 от ЗДП срещу „България Еър“ АД за: 1.) пълно възстановяване на неправомерната държавна помощ- „България Еър“ АД да заплати на „Летище София“ ЕАД в пълен размер всички дължими летищни такси; 2.) „България Еър“ АД да заплати на „Летище София“ ЕАД лихва за неправомерност за периода от деня, в който „Летище София“ ЕАД неправомерната помощ е предоставена на разположение на „България Еър“ АД, до датата на нейното пълно и ефективно възстановяване.

Разпоредбата на чл. 54, ал. 4, т. 3 от ЗДП гласи, че при оспорването на акт за предоставяне на държавна или минимална помощ всяко заинтересовано лице може да предяви и иск за пълно възстановяване на неправомерно получена помощ без оглед на нейната съвместимост и изплащане на лихва за неправомерност. Тоест уважаването на иска е обусловено от успешно приключило оспорване на акт за държавна помощ. Поради акцесорния характер на иска по чл. 54, ал.4, т.3 от ЗДП и отхвърлянето на главното оспорване по чл. 54, ал.1 от ЗДП, съдът намира за неоснователен така предявения иск.

С оглед на изхода от спора, направените от ответниците искания за присъждане на разноски се явяват основателни. В полза на М. се присъжда юрисконсултско възнаграждение в размер на сумата от 240 /двеста и четиридесет/ лева.

Доказаните от „България Еър“ АД разноски за осъществено процесуално представителство от адв. Д. С. възлизат на стойност от 98 989.82 лева, както и е заплатено възнаграждение за работа на вещото лице от 300.00 лева. Адв. П. Й. е направил възражение за прекомерност на този хонорар, което съдът възприема за основателно. Делото се отличава изключителна правна и фактическа сложност, но хонорар за процесуално представителство на ответника от 98 989.82 лева, съдът приема, че е значително завишен и няма за цел действителното заплащане на положения труд, а може да се достигне до неоснователно обогатяване.

Ето защо, хонорарът следва да се редуцира до 50 000.00 лева, върху които да се начисли и 20% ДДС или общо в размер на 60 000.00 лева.

В полза на „Летище София“ ЕАД се възстановяват разноски на стойност от 54 000.00 лева /с вкл. ДДС/ представляващи заплатен адвокатски хонорар за правна защита и съдействие от адв. А. В.. Адв. П. Й. също е формирал изявление, с което е възразил относно размер на това възнаграждение, но съдът счита, че този размер е справедлив и отговаря, както на действително извършената правна защита и съдействие, така и е съответен на степента на сложност на казуса.

Мотивиран от горното и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК *Административен съд София-град*, II-ро отделение, 22-и състав

Р Е Ш И :

ОТХВЪРЛЯ жалбата на „У. Е. У. ЗРТ“ по чл. 54, ал.1 ЗДП.

ОТХВЪРЛЯ предявения от „У. Е. У. ЗРТ“ иск по чл. 54, ал.4, т.1 от ЗДП срещу министъра на транспорта и съобщенията, като неоснователен.

ОТХВЪРЛЯ предявения от „У. Е. У. ЗРТ“ иск по чл. 54, ал.4, т.1 от ЗДП срещу „Летище София“ ЕАД, като неоснователен.

ОТХВЪРЛЯ предявения от „У. Е. У. ЗРТ“ иск по чл. 54, ал.4, т.3 от ЗДП срещу „България Еър“ АД, като неоснователен.

ОСЪЖДА „У. Е. У. ЗРТ“ да заплати на Министерство на транспорта и съобщенията с адрес: [населено място], [улица] сумата от 240.00 /двеста и четиридесет/ лева на основание чл.143, ал.3 АПК.

ОСЪЖДА „У. Е. У. ЗРТ“ да заплати на „Летище София“ ЕАД, ЕИК [ЕИК] със седалище и адрес на управление: [населено място], „Аерогара С.“ № 1 сумата от 54 000.00 /петдесет и четири хиляди/ лева на основание чл.143, ал.3 АПК.

ОСЪЖДА „У. Е. У. ЗРТ“ да заплати на „България Еър“ АД, ЕИК [ЕИК] със седалище и адрес на управление: [населено място], [улица] сумата от 60 300.00 /шестдесет хиляди и триста/ лева на основание чл.143, ал.3 АПК.

РЕШЕНИЕТО подлежи на касационно обжалване в 14 – дневен срок от получаването на съобщенията до страните за негово постановяване пред Върховния административен съд на Република България.

ПРЕПИС от решението да се изпрати на страните на основание чл.138 АПК.

Съдия: